

FILIPPO MARIA PONTANI* (1913 - 1983)

A'.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Ο Filippo Maria Pontani γεννήθηκε στή Ρώμη (17 Ιουνίου 1913), δύο και έκανε τις έγκυιες σπουδές του. Έπισης παρακολούθησε τὴν μουσικὴ ἀκαδημία τῆς Ρώμης «Santa Cecilia», ἀπὸ δύο ἔλαβε δίπλωμα βιολιοῦ (1932). Ἀπὸ τὸ 1931 ὑπὲ τὸ 1935 φοίτησε στὸ πανεπιστήμιο τῆς αἰωνίας πόλεως καὶ

* Γιὰ τὴν σύνθεση τῆς νεκρολογίας αὐτῆς ἐδῶ χρησιμοποίησα δρισμένα στοιχεῖα ποὺ περιέχονται σὲ ἓνα Curriculum Vitae τοῦ F.M. Pontani γραμμένο ἀπὸ τὸν ἴδιο (πρὸν 16 χρόνια), ἀλλα στοιχεῖα ποὺ εὑρίσκονται στὸ ἀρχεῖο τοῦ πατέρα μου Γ.Θ. Ζώρα καὶ ἀλλα ποὺ ἀναφέρονται σὲ πρόσφατες νεκρολογίες γιὰ τὸν F. M. Pontani σὲ Ἑλληνικὰ καὶ ξένα περιοδικά. "Οσον ἀφορᾶ τὴν Ἀναγραφὴ τῶν δημοσιευμάτων τοῦ νεκρολογουμένου στηρίχθηκα στὰ λήμματα ποὺ συγκέντρωσε ὁ ἴδιος, σὲ ἐκεῖνα ποὺ μοῦ παραχώρησε ὁ καθ. Π. Δ. Μαστροδημήτρης, καθὼς καὶ στὴν Ἀναγραφὴ τῶν ἔργων τοῦ F. M. Pontani ποὺ ἔκανε ὁ καθ. Massimo Peri καὶ ποὺ δημοσιεύθηκε πρόσφατα στὸν τόμο *Lirica greca da Archiloco a Elitis. Studi in onore di Filippo Maria Pontani*. Liviana Editrice, Padova 1984 [Studi Bizantini e Neoellenici, 14], σσ. 473-488. Ἀκόμη ἔλαβα ὑπ' ὅψη καὶ τὴν Ἀναγραφὴ — σὲ τέσσερις ἐνότητες — τῶν δημοσιευμάτων τοῦ F. M. Pontani, ποὺ δημοσίευσε ὁ καθ. Μανοῦσος Ἰ. Μανούσους στὰ *Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν*, τόμ. 58 (1983), σσ. 468-493. Ἀπὸ τὶς δύο δύος αὐτές Ἀναγραφές λείπουν δρισμένα λήμματα, τὰ ὅποῖα στὴν δική μου Ἀναγραφὴ τὰ σημειώνω μὲ ἀστερίσκο. Έπισης γιὰ τὰ περισσότερα λήμματα τῆς Ἀναγραφῆς αὐτῆς ἐδῶ φρόντισα νὰ ἔχω αὐτοφία τῶν ἐντύπων, γεγονός ποὺ μὲ διδήγησε σὲ δρισμένες βελτιώσεις, συμπληρώσεις καὶ διορθώσεις τῶν παραπάνω δύο ἀλλων Ἀναγραφῶν.

Ἀπὸ τὰ λήμματα τοῦ F. M. Pontani, ποὺ εἶχαν δημοσιευθεῖ σὲ ἔγκυιοπαίδεις, ἀρχοῦμαι νὰ παραθέσω δύο σημειώνονται στὸ βιβλίο τῆς Laura Oliveti, *Bibliografia della letteratura neoellenica in Italia, 1900-1972*, Istituto Italiano di Cultura in Atene, Atene 1974, ἐπειδὴ δὲν μπόρεσκα νὰ ἐλέγξω τὰ ὑπόλοιπα ποὺ δημοσιεύθηκαν κατὰ καιροὺς σὲ ἄλλες ἔγκυιοπαίδεις (*Dizionario della Letteratura Mondiale del 900*, *Dizionario Encicopedico UNEDI*, *Grande Encyclopédia De Agostini*, *Larousse-Rizzoli-Aggioramento*).

Ἡ σειρὰ μὲ τὴν ὅποια κατέταξα τὰ δημοσιεύματα τοῦ F. M. Pontani, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τελευταία κατηγορία τῶν λημμάτων του σὲ ἔγκυιοπαίδεις, εἶναι δυντίστοιχη μὲ τὸν χρόνο,

έκει άκουσε τούς καθηγητές Vincenzo Ussani, Antonino Pagliaro, Margherita Guarducci, Silvio Giuseppe Mercati, Nicola Festa καὶ Γεώργιο Ζώρα. Μὲ τούς δύο τελευταίους ἀνέπτυξε ἴδιαίτερα στενή συνεργασία καὶ ἀπὸ αὐτούς ὀδηγήθηκε στὴν ἐπιστημονικὴ μελέτη τῶν ἔργων τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νεώτερης Ἑλληνικῆς φιλολογίας. Ὁ N. Festa ἦταν ὁ εἰσηγητής τῆς πτυχιακῆς ἔργασίας του (tesi), ποὺ εἶχε ως θέμα τὴν θρησκευτικότητα τοῦ Αἰσχύλου. Ἡ μελέτη του αὐτῆς έλαβε τὸν βαθμὸν δριστα. Ἀποφοίτησε στὶς 2 Ιουλίου 1935. Ὁ Γ. Θ. Ζώρας τὸν ἐμύησε στὴν ἐπιστήμη τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας, καθὼς ὁ Ἰδιος ὁ Pontani συγνά έτονιζε¹. "Οπως συμβαίνει καὶ μὲ δρισμένους ἄλλους Ἰταλούς

κατὰ τὸν ὅποιο ἐκτυπώθηκαν. Στὴν προτίμηση αὐτοῦ τοῦ συστήματος ὀδηγήθηκε ἀπὸ τὴν ἀνάγκη νὰ φανεῖ χρονολογικὰ ἡ συγγραφικὴ ἔξτιξη τοῦ νεκρολογούμενου Ἑλληνιστῆ.

Στὴν σύνθεση τῆς ἔργασίας αὐτῆς ἔδω παρακινήθηκε καὶ βοηθήθηκε ἀπὸ τὸν καθ. Η. Δ. Μαστροδημήτρη, ὑπερα ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ ἔξεδήλωσε ἡ Πρυτανεῖα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν γιὰ νὰ τιμηθεῖ ἡ προσφορὰ τοῦ Ἰταλοῦ καθηγητῆ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ φιλολογικὴ ἐπιστήμη.

1. "Ετσι τὸ βιβλίο του *Teatro Neoellenico* (ἀριθ. 165 τῆς παρακάτω Ἀναγραφῆς) τὸ ἀφιερώνει «a Giorgio Zoras», σημειώνοντας: «La dedica a Giorgio Zoras vuole testimoniare la fedele gratitudine d'un discepolo». Τὴν ἀγάπην του γιὰ τὸν δάσκαλο καὶ φίλο του καὶ τὴν λύπη γιὰ τὸν θάνατό του (13 Ιουνίου 1982) τὴν ἐκφράζει καὶ σὲ συλλυπητήρια ἐπιστολή του (27 Ιουνίου 1982), ὅπου ἀναφέρεται καὶ στὴν πρώτη του ἐπαφὴ μὲ τὰ νεοελληνικὰ γράμματα: «"Οταν, πενήντα χρόνια τώρα, βρήκα φοιτητής τὸν νεαρὸν τότε Ἑλληνα καθηγητή ποὺ διάβαζε τὸν 'Ἐρωτόκριτο, βρήκε κ' ἡ ζωὴ μου μιὰ στροφή. 'Οφείλω σ' Αὐτὸν τὴν ἀγάπην μου γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν νεοελληνικὴ λογοτεχνία. Μοῦ χάρισε Αὐτὸς τὰ πρῶτα νεοελληνικὰ βιβλία. "Τοτερά, μὲ τὰ χρόνια, πόσα συναπαντήματα, πόσα ἐρωτήματα ἀπὸ μέρους μου κι ὀδηγίες ἀπὸ μέρους Του. Δὲ θὰ ξεχάσω ποτέ μου τὰ χρέη μου. Δὲ λέω μόνο γιὰ τὸ θαυμασμό μου μπροστὰ στὴν ἀγρυπνη ἐνέργειά του καὶ στὴν ἀπειρη ἔργασία του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ στοργή μου στὸν ζυθρωπό. Μπορεῖτε νὰ φαντασθεῖτε τὴν δρόσουνεια ἐνὸς γερομαθητῆ ποὺ ἔχασε τὸ δάσκαλο καὶ τὸν φίλο του; Ζητῶ παρηγοριὰ καὶ δὲν ξέρω τί νὰ πῶ γιὰ νὰ Σᾶς παρηγορήσω». Τὴν ἐκδήλωση τῶν συναισθημάτων του αὐτῶν συμπληρώνει μὲ τὸ δρόφρο του «Lettura dell'ode seconda di Kalvos» (ἀριθ. 314), τὸ ὅποιο ἔμελλε νὰ είναι καὶ τὸ τελευταῖο του, καὶ ὅπου σημειώνει καὶ τὰ ἔξης: «Mi è grato dedicare queste note alla venerata memoria di Giorgio Zoras, non solo perchè egli fu tra i più raggardevoli studiosi di Kalvos, ma perchè proprio alla sua scuola, quasi mezzo secolo fa, cominciai a leggere, nell'edizioncina Siguros, le *Odī*. "Ομως ἔκεινο ποὺ συγκινεῖ περισσότερο είναι ἡ ἔμμετρη Ἑλληνικὴ ἀφιέρωσή του στὸν Γ. Θ. Ζώρα, τὴν ὅποια προτάσσει στὸ Ἰδιο μελέτημά του:

· "Ισουν προσανατολισμὸς στὰ νεανικά μου χρόνια,
μιλοῦσες γιὰ τὸ Διγενῆ στὰ μαρμαρένι ἀλώνια,
Κάλβο ξηγούνσες, Παλαιᾶ, Σικελιανό, Καβάφη
βαθιὰ τὰ χράμα ποὺ ἀφησες, πανεὶς δὲ τὰ ξεγράφει.
Κι ἀν τώρα δ Ῥάρος σ' ἀρπαξε, σκοταδερὸς κι δρυγίλος,
ζῆς μέσα μου συνάδελφος καὶ βασιλεύεις φίλος,
ἀμέμητο παράδειγμα ἐνέργειας καὶ γαλήνης,
μ' ἔνα λεπτὸ χαμόγελο παρηγοριὰ μοῦ δίνεις».

νεοελληνιστής (λ. χ. Bruno Lavagnini, Vincenzo Rotolo κ. ά.), δ Πontani παρέμεινε κατά βάση κλασικός φιλόλογος².

Από τὸ 1935 ως τὸ 1937 δ Πontani διδάσκει κλασική φιλολογία στὸ Λύκειο «Santa Maria» τῆς Ρώμης. Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1937 εἶναι ὑπότροφος τοῦ ὄργανισμοῦ «Dante Aligheri» στὴ Ρόδο, ὅπου παραμένει γιὰ δύο χρόνια, διδάσκοντας στὸ ἴταλικὸ Λύκειο τοῦ νησιοῦ. Μετὰ ἐπιστρέψει στὴ Ρώμη καὶ γίνεται καθηγητής στὸ Λύκειο τοῦ Τίβολι. Ἐκεῖ τὸν βρῆκε ὁ Β' παγκόσμιος πόλεμος, ποὺ τὸν κράτησε μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη του Ἑλλάδα καὶ τοὺς φίλους του. «Οταν τέλειωσε ἡ παγκόσμια ἀναταραχή, δ Πontani ὅχι μόνο ξανθυδέθηκε μὲ τοὺς παλιοὺς γνωρίμους του, ἀλλὰ δημιούργησε καὶ νέες φιλικὲς σχέσεις μὲ ἀνθρώπους τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων³.

Απὸ τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1944, μετὰ ἀπὸ αἴτησή του, ἔρχεται καὶ διδάσκει γιὰ διάστημα μεγαλύτερο ἀπὸ εἴκοσι χρόνια στὸ Λύκειο «Regina Elena» τῆς Ρώμης, τὸ ἔπειτα «Goffredo Mameli». Τὸ 1951 γίνεται libero docente τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ρώμης, ὅπου τὸ 1954 δίνει σειρὰ ἀπὸ ἐλεύθερα μαθήματα ποὺ εἶχαν ὡς θέματα τοὺς τὴν Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους. Τὸ καλοκαίρι τοῦ ἴδιου ἔτους, μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ καθηγητῆς Λίνου Πολίτη (1906-1982), ἔρχεται ὡς ὑπότροφος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως στὴ Ζάκυνθο καὶ στὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὰ χειρόγραφα τοῦ Σολωμοῦ (σχετικὰ μὲ τὴν δραστηριότητά του αὐτῇ εἶναι τὰ ἔρθρα 136 καὶ 138 τῆς παρακάτω Ἀναγραφῆς του). Τὸ 1959 δίνει μιὰ δεύτερη σειρὰ ἐλεύθερων μαθημάτων στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ρώμης, ποὺ εἶχαν ὡς ἀντικείμενό τους

2. «Οπως σημειώνει καὶ ὁ διάδοχός του καθ. M. Peri: «Se Zoras è un neoclassista per così dire "puro", filologo classico sarà il suo allievo F. M. Pontani» (M. Peri, «La letteratura neogreca in Italia», *Il Veltro*, έτος XXVII, τεῦχ. 3-4, Μάιος - Αὔγ. 1983, σ. 400).

3. Γιὰ τὴν δύσκολη αὐτὴ περίοδο, γράφει σὲ ἔνα γράμμα του, ποὺ τὸ έστειλε ἀπὸ τὴν Ρώμη (στὶς 14.4.1948) στὸν Γ. Θ. Ζώρα: «Μὲ μεγάλη χαρὰ ἔλαβα τὸ καλό Σας γράμμα. Πέραν ἀπ' τὸν πόλεμο ἡ φωλιά ἐκείνων ποὺ ἔργαστηκανε γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸν καὶ πιστεύουν στὰ ἴδια ἰδανικά δὲ μπορεῖ νὰ μὴν ξανακαμάζῃ, ίσως καὶ πιὸ ἔντονη καὶ ἐγκαρδιακή. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ποιητές σας, δ Σεφέρης, δ Ελύτης, δ Παπατζώνης, καὶ κριτικοὶ σὰν τὸν Κατσίμπαλη, τὸν Παναγιωτόπουλο, τὸ Νικολαρεΐζη, τὸν Καραντώνη, μοῦ δειξαν στοὺς τελευταίους μῆνες μιὰ ἀδελφικὴ φιλία, μοδστείλαν καὶ μοῦ στέλνουν ταχτικὰ γράμματα καὶ βιβλία. Ἡ ζωηρὴ συμπάθειά τους γιὰ μένα, ἐνῶ δειχνεῖ τὴν εὐγένεια τῆς ψυχῆς τους, γεμίζει τὴν καρδιά μου — Ἰταλοῦ καὶ φιλέλληνα — ἀπὸ τὴν πιὸ θερμὴ χαρὰ καὶ εὐχαριστία. Περίμενα πολὺ καὶ μιὰ δική Σας ἀπόντηση. Σᾶς εἶχα γράψει μερικὲς φορές, καὶ στὰ μαῦρα χρόνια ἀλλὰ τὰ γράμματά μου θὰ παράπεσαν. Τώρα καὶ Σεῖς βγήκατε ἀπὸ τὴν σκοτεινὴν παρένθεση τῆς σιωπῆς, μὲ τὴ γνωστὴ καὶ ἀγαπητὴ πνευματικὴ φυσιογνωμία Σας, μὲ τὴν κομψὴ καθαρεύουσά Σας — ἀξείσθε εύλογημένος, φίλε κ. καθηγητά! Θυμάμαι πάντα μὲ κάποια νοσταλγία τὰ χρόνια τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ τὴ στοργικὴ καλωσόνη καὶ φιλία ποὺ πάντα μοῦ δειξάτε, καὶ κείνο τὸ πνιγερὸ βράδυ ποὺ ἀποχαιρετήθηκαμε...».

τὸν χορὸ στὰ ἔργα τοῦ Σοφοκλέους. Τὸν ἐπόμενο χρόνο καλεῖται ὡς ἐντεταλμένος καθηγητὴς τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ λογοτεχνίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Πάδοβας, δπου ἀναπτύσσει ἔξαιρετικὰ σημαντικὴ δραστηριότητα. Ἐδῶ διδάσκει Κρητικὸ Θέατρο, Σολωμό, Σεφέρη, Κάλβο, κάνει ἀσκήσεις ἀναγνώσεως καὶ ἀναλύσεως νεοελληνικῶν λογοτεχνικῶν κειμένων, εἰσηγεῖται πολλὲς διδακτορικὲς-πτυχιακὲς διατριβὲς (tesi) φοιτητῶν του καὶ ἐκπροσωπεῖ τὸ Πανεπιστήμιο τῆς Πάδοβας σὲ Ιταλικὰ καὶ ξένα πνευματικὰ ίδρυματα καὶ πανεπιστήμια, ὅπου προσκαλεῖται συχνὰ ὡς ὅμιλητής. (Καρπὸς τῶν παραπάνω διδακτικῶν φροντίδων τοῦ Pontani εἶναι πολλὰ ἀπὸ τὰ δημοσιεύματα τῆς 'Αναγραφῆς ποὺ ἀκολουθεῖ). "Ετσι τὴν 'Ανοιξη τοῦ 1964 ὁ φιλέλληνας καθηγητὴς ἔρχεται στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης καὶ δίνει μιὰν ὅμιλα μὲ θέμα τὴν ποίηση τοῦ Κάλβου. Τὴν ἓδια διάλεξη ἐπαναλαμβάνει στὶς 4 Ἀπριλίου καὶ στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ἀθήνας, προσκαλεσμένος ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Γ. Θ. Ζώρα⁴. Στὸ κατάμεστο μεγάλο ἀμφιθέατρο τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ζεχωρίζει ἡ μορφὴ τοῦ παλιοῦ φίλου τοῦ ὅμιλητῆ Γιώργου Σεφέρη (1900-1971), τοῦ ὅποιου ποιήματα εἶχε ἥδη μεταφράσει στὰ Ιταλικά.

Τὸ 1966 ὁ F. M. Pontani γίνεται τακτικὸς καθηγητὴς τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ λογοτεχνίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Πάδοβας καὶ ἀργότερα τῆς βυζαντινῆς φιλολογίας στὸ ἓδιο ίδρυμα. Τὴν 1 Νοεμβρίου 1983 ἐπρόκειτο νὰ συνταξιοδοτηθεῖ, παίρνοντας τὸν τίτλο τοῦ ὅμοτιμου καθηγητῆ, ἀλλὰ βάσκανος μοίρα ἔκοψε τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του. Στὶς 21 Αὐγούστου 1983 ὑπέκυψε στὰ τραύματα ποὺ τοῦ εἶχε προκαλέσει τροχαῖο αὐτοκινητικὸ ἀτύχημα. "Ετσι χάθηκε πρόωρα ἔνας μεγάλος ἐπιστήμονας, ποὺ ἡ συμβολὴ του στὴν ἑλληνικὴ φιλολογικὴ ἔρευνα ὑπῆρξε σημαντικότατη.

* * *

'Η προσφορὰ τοῦ F. M. Pontani στὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἐκδηλώθηκε μὲ τρεῖς τρόπους: 1. "Οπως μπορεῖ κανεὶς νὰ διαπιστώσει ἀπὸ τὴν παρακάτω 'Αναγραφή του, διαφώτισε πολλὰ θέματα τῆς ἑλληνικῆς γραμματείας (ἀρχαίας,

4. Σχετικὴ εἶναι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ F. M. Pontani τῆς 4ης Οκτωβρίου 1963 πρὸς τὸν Γ. Θ. Ζώρα: «In primavera spero di andare a Salonicco, dove quella Università mi ha invitato ufficialmente a tenere una conferenza: parlerò sul "Frammentismo di Kalvos". Ripeterei volentieri la conferenza ad Atene». Πράγματι, στὸν ΙΔ' τόμο (1964) τῆς ΕΕΦΣΗΑ διαβάζουμε (σ. 584): «Ο καθηγητὴς τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Παδούης κ. Filippo Maria Pontani ωμίλησεν ἐν τῷ ἀμφιθέατρῳ τῆς Φιλοσοφικῆς τὴν 4ην Ἀπριλίου 1964, μὲ θέμα "Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ποιήσεως τοῦ Κάλβου"». Απὸ τὴν ὅμιλα αὐτὴ εἶναι καὶ οἱ ἀνέκδοτες φωτογραφίες ποὺ συνοδεύουν τὴν νεκρολογία.

μεσαιωνικής καὶ νέας) καὶ μὲ τὶς ἀξιόπιστες μεταφράσεις του ἑλληνικῶν λογοτεχνικῶν ἔργων στὰ ἵταλικὰ συνετέλεσε στὴν διάδοση τῆς ἑλληνικῆς λογοτεχνίας στὴ χώρα του. 2. Μὲ τὸ διδακτικὸ καὶ τὸ ἐρευνητικὸ ἔργο του συνέβαλε ἀποφασιστικὰ στὴ δημιουργίας ἀξιόλογου φυτωρίου νέων ἐπιστημόνων (Anna Messchini-Pontani, Massimo Peri, Lidia Martini, Cristina Stevanoni, Anna Gentilini, Lucia Marcheselli, κ.ἄ.), οἱ ὅποιοι καθλιεργοῦν σήμερο μὲ ἐπιτυχίᾳ τὰ βυζαντινὰ καὶ τὰ νεοελληνικὰ γράμματα στὸν χῶρο τῆς βόρειας Ἰταλίας. 3. Δικθέτοντας ἀριστες ὁργανωτικὲς ἴκανότητες, μπόρεσε νὰ κατευθύνει συλλογικὲς ἐκδοτικὲς ἔργασίες. "Ετσι, ὡς διευθυντής, ἀπὸ τὸ 1968, τοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Νεοελληνικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πάδοβας, διηγήθηνε καὶ τὶς ἐκδόσεις αὐτοῦ: α') «*Studi Bizantini e Neogreci*» (σειρὰ 13 μονογραφιῶν ποὺ ἀναφέρονται σὲ μορφὲς τῶν νεοελληνικῶν γραμμάτων ἢ σὲ θέματα παλαιογραφικὰ καὶ καδικολογικά· δ' ἀριθ. 14 τῆς σειρᾶς αὐτῆς, ποὺ εἶναι τιμητικὸς (συγκεντρώνει μελετήματα συναδέλφων, μαθητῶν καὶ φίλων τοῦ F. M. Pontani), ἥταν πεπρωμένο νὰ κυκλοφορήσει μετὰ τὸν θάνατο τοῦ τιμωρένου!), β') «*Quaderni*» (σειρὰ 20 ἔργασιῶν μικρῆς ἐκτάσεως γύρω ἀπὸ ἔξειδικευμένα θέματα τῆς βυζαντινῆς καὶ νεοελληνικῆς λογοτεχνίας), γ') «*Italo-Graeca*» (σειρὰ 7 μελετῶν σχετικῶν μὲ τὶς σχέσεις καὶ τὶς ἀλληλεπιδράσεις τῶν ἑλληνικῶν καὶ ἵταλικῶν γραμμάτων), δ') «*Miscellanea*» (σειρὰ 3 τόμων ποὺ περιέχουν ἀρθρὰ συνεργατῶν τοῦ Ἰνστιτούτου μὲ θέματα τῆς εἰδικότητάς των). Τὶς σειρὲς αὐτὲς τὶς παρουσιάζω ἀναλυτικότερα στὸ Δ' κεφάλαιο αὐτῆς τῆς 'Αναγραφῆς, γιὰ νὰ γίνουν περισσότερο γνωστὲς στὸ εὑρύτερο ἐπιστημονικὸ κοινό.

* * *

Τὰ παραπάνω σύντομα στοιχεῖα σκιαγραφοῦν, ἐλπίζω, τὴν ζωὴ τοῦ F. M. Pontani καὶ δίνουν τὸ μέτρο τῆς συμβολῆς του στὴν ἀνάπτυξη καὶ ἔξτριξη τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν στὴν Ἰταλία. 'Ο πρόωρος θάνατός του ἀνέκοψε τὴ δημιουργικὴ προσφορά του στὰ ἑλληνικὰ γράμματα, ἢ ὅποια ἐκδηλώθηκε μὲ διλες αὐτὲς τὶς φιλολογικὲς δραστηριότητές του.

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ Φ. Μ. PONTANI
(1935 - 1983)

1935

*1. «Λουξίζε Πιραντέλλο», *'Ελληνική Επιθεώρησις*, έτος ΚΗ', τεῦχ. 327, Ιανουάριος 1935, σσ. 45-46. [Σὲ μετάφραση Σπύρου "Ανινου. Ἀναδημοσίευση τοῦ ἔδιου ἀρθροῦ βλ. στὸν ἀριθ. *15 τῆς Ἀναγραφῆς αὐτῆς ἐδῶ].

*2. «Ιωσὴ Καρντοῦτσι, ὁ τραγουδιστὴς τῆς Ἐλλάδος», *'Ελληνική Επιθεώρησις*, έτος ΚΗ', τεῦχ. 329, Μάρτιος 1935, σσ. 70 καὶ 75-76. [Σὲ μετάφραση Σπύρου "Ανινου. Ἀναδημοσίευση τοῦ ἔδιου ἀρθροῦ βλ. στὸν ἀριθ. *14].

1936

3. «Ο ποιητὴς K. Καβάφης», *Nέα Εστία*, τόμ. 20 (1936), σσ. 1338-1343. [Σὲ μετάφραση Félix di Gyorgio].

1937

4. «L. Porfiras, Stasera», *Poeti d'oggi* (Asti), 1937/2, σ. 31. [Μετάφραση στὰ ιταλικὰ τοῦ ποιήματος τοῦ Πορφύρου «Ἄπόψε»].

5. «C. Cavafis: Rimembra corpo..., Lungi», *Poeti d'oggi*, 1937/6, σ. 29. [Μετάφραση στὰ ιταλικὰ τῶν ποιημάτων τοῦ K. Καβάφη «Θυμήσου, Σῶμα» καὶ «Μακρυά»].

6. «Ἐλληνικὲς ἐμπνεύσεις στὰ "Συμποσιακὰ ποιήματα τοῦ Πάσκολι"», *'Ελληνική Επιθεώρησις*, τόμ. 30 (1937), σσ. 98-99. [Σὲ μετάφραση M. K.].

7. «Calvos e Foscolo e il loro amore verso la patria comune», *Olimpo* (Θεσσαλονίκη), τόμ. II (1937), σσ. 453-461. [*'Ελληνικὴ μετάφραση τοῦ μελετήματος αὐτοῦ ἔκαμε ἡ Μαριέττα Επτανησία (Γιαννοπούλου): «Κάλβος καὶ Φώσκολος. Ἡ ἀγάπη των γιὰ τὴν κοινὴ πατρίδα», αὐτόθι, σσ. 462-470].*

8. «L'iscrizione della colonna naniana», *Rivista di Filologia e d'Istruzione Classica*, νέα σειρά, τόμ. XV (1937), σσ. 50-53.

*9. «Ἡ σύγχρονη ιταλικὴ ποίηση», *Nέα Εστία*, τόμ. 21 (1937), σσ. 784-786. [*Ἀναδημοσίευση τοῦ ἔδιου ἀρθροῦ βλ. στὸν ἀριθ. *22].*

*10. «Η ιταλική πεζογραφία (1900-1937)», *Nέα Έστία*, τόμ. 22 (1937), σσ. 1352-1354. [Αναδημοσίευση του ίδιου άρθρου βλ. στὸν ἀριθ. *22].

1938

*11. «Τὸ σύγχρονο ιταλικὸ θέατρο», *Nέα Έστία*, τόμ. 23 (1938), σσ. 780-783. [Αναδημοσίευση του ίδιου άρθρου βλ. στὸν ἀριθ. *23].

12. «Ο ποιητὴς Κωστῆς Παλαμᾶς», *Tὸ Νέον Κράτος*, τόμ. 2 (1938), σσ. 337-343. [Μετάφραση τοῦ μελετήματος αὐτοῦ στὰ ιταλικὰ βλ. στοὺς ἀριθ. 16, 17].

13. «Ο ποιητικὸς κόσμος τοῦ Κάλβου», *Tὸ Νέον Κράτος*, τόμ. 2 (1938), σσ. 1173-1177. [Αναδημοσίευση του ίδιου άρθρου βλ. στὸν ἀριθ. 18].

1939

*14. «Ιωσὴ Καρντοῦτσι, ὁ τραγουδιστὴς τῆς 'Ελλάδος», *Ἐπιθεώρησις Ἑλληνο-ιταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας* (Ρώμη), τόμ. II (1939), σσ. 122-124. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση του ἀριθ. *2].

*15. «Λουτέζι Πιραντέλλο», *Ἐπιθεώρησις Ἑλληνο-ιταλικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. II (1939), σσ. 209-210. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση του ἀριθ. *1].

16. «Costis Palamàs», *Meridiano di Roma* (Roma), 19 Νοεμβρίου 1939, σ. 9 καὶ 26 Νοεμβρίου 1939, σ. 9. [Πρόκειται γιὰ μετάφραση στὰ ιταλικὰ τοῦ ἀριθ. 12. Αναδημοσίευση του ίδιου άρθρου βλ. στὸ ἐπόμενο λήμμα].

1940

17. «Poeti Greci: Costis Palamàs», *Ἐπιθεώρησις Ἑλληνο-ιταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. III (1940), σσ. 53-58. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση του ἀριθ. 16].

18. «Ο ποιητικὸς κόσμος τοῦ Κάλβου», *Ἐπιθεώρησις Ἑλληνο-ιταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. III (1940), σσ. 172-177. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση του ἀριθ. 13].

19. «G. Athanas, Il trombettiere», *Ἐπιθεώρησις Ἑλληνο-ιταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. III (1940), σ. 38. [Μετάφραση στὰ ιταλικὰ τοῦ ποιήματος τοῦ Γ. Ἀθανασίου (Γ. Ἀθανασιάδη-Νόβα) «Ο σαλπιγγός»].

20. «G. Athanas, Un vecchio impiegato», *Ἐπιθεώρησις Ἑλληνο-ιταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. III (1940), σσ. 198-202. [Μετάφραση στὰ ιταλικὰ τοῦ ἀφηγήματος τοῦ Γ. Ἀθανασίου «Ἐνας παλιός υπάλληλος»].

21. «Le poesie italiane di Dionisio Solomòs», *Ἐπιθεώρησις ἑλληνο-ἰταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. III (1940), σσ. 324-336. [Αναδημοσίευση τοῦ ίδιου ἀρθροῦ μὲ βελτιώσεις βλ. στὸν ἀριθ. 29].

*22. «Ἡ σύγχρονη Ἰταλικὴ λογοτεχνία: Α' Ἡ ποίηση, Β' Ἡ πεζογραφία», *Ἐπιθεώρησις ἑλληνο-ἰταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. III (1940), σσ. 341-350. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση τῶν ἀριθ. *9 καὶ *10].

*23. «Ἡ σύγχρονη Ἰταλικὴ λογοτεχνία: Γ' Τὸ θέατρο», *Ἐπιθεώρησις ἑλληνο-ἰταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. IV (1940), σσ. 424-428. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση τοῦ ἀριθ. *11].

24. «La "Trisèvjeni" di Costis Palamàs», *Ἐπιθεώρησις ἑλληνο-ἰταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. IV (1940), σσ. 462-471. [Μετάφραση τοῦ μελετήματος αὐτοῦ στὰ ἑλληνικὰ βλ. στὸν ἀριθ. 128].

25. «Un poeta neogreco [Γ. Ἀθάνας] e l'Italia», *Meridiano di Roma*, 24 Αὐγούστου 1940, σ. 9. (Αναδημοσίευση τοῦ ίδιου ἀρθροῦ στὸ *Ἐπιθεώρησις ἑλληνο-ἰταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. IV (1940), σσ. 670-673). [Βιογραφικὸ σημείωμα γιὰ τὸν Γ. Ἀθάνα, ἀναφορὰ σὲ ποιήματά του ἀπὸ τὴν συλλογὴν *Ιταλικὲς Μακέττες (Quadretti Italiani)*, ἐμπνευσμένα ἀπὸ Ἰταλικὲς πόλεις καὶ τοπία, καὶ μεταφράσεις μερικῶν ἀπὸ αὐτά: «Τρέντο», «Γκαρντόνε», «Πάρμη», «Πέλι», «Πίζα», «Πιστόι», «Ἀκοῦτο», «Καταχόμβη», «Ταορμίνα», «Παλέρμο»· πλήρη ἔκδοση καὶ μετάφραση αὐτῆς τῆς ποιητικῆς συλλογῆς βλ. στὸν ἀριθ. 288].

26. «Saggio sulla poesia di Costantino Cavafis», *Ἐπιθεώρησις ἑλληνο-ἰταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. IV (1940), σσ. 521-540 καὶ 590-604.

27. «Fonti della poesia di Cavafis», *Ἐπιθεώρησις ἑλληνο-ἰταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας*, τόμ. IV (1940), σσ. 657-669.

28. «Traduzioni dal neogreco», *Meridiano di Roma*, 17 Δεκεμβρίου 1940, σ. 9. [Μεταφράσεις στὰ Ἰταλικά, ποὺ συνοδεύουν τὸ ἀρθρο τοῦ Giorgio Zoras «La letteratura della Grecia d'oggi», αὐτόθι, τῶν ποιημάτων τοῦ K. Παλαχᾶ «Παῦλος Μελᾶς», τοῦ K. Καβάφη «Ἐπέστρεφε», «Ἡ Πόλις», τοῦ Γ. Ἀθάνα «Τὸ στερνὸ καράβι», τοῦ T. "Αγρα «Πάν»].

1941

29. «Le poesie italiane di Dionisio Solomòs», *Giornale Storico della Letteratura Italiana*, τόμ. LIX (1941), σσ. 93-108. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση μὲ βελτιώσεις τοῦ ἀριθ. 21].

30. «Un' ode pindarica [τοῦ Λ. Φιλαρᾶ] nel sec. XVII», *Rendiconti del Reale Istituto Lombardo di Scienze e Lettere* (Milano), τόμ. LXXV (1940-1941), σσ. 275-284.

31. «Lettere classiche. Letture», *Insegnare* (Roma), τόμ. III (1941), σ. 902.

32. «Un poeta neogreco [Δ. Σολωμὸς] e l'Italia», *Insegnare*, τόμ. III (1941), σσ. 923-924.

1942

33. «Lettere classiche. Lo studio linguistico», *Insegnare*, τόμ. IV (1942), σσ. 1003-1004.

34. «Lettere classiche. Musica e metrica», *Insegnare*, τόμ. IV (1942), σσ. 1074-1075.

35. «Influssi italiani sui parlari neo-greci», *Insegnare*, τόμ. IV (1942), σσ. 1187-1188.

36. «G. Perrotta, *Storia della letteratura greca*», *Insegnare*, τόμ. IV (1942), σσ. 1232-1233. [Βιβλιογρία].

37. «Influssi italiani sulla letteratura cretese», *Insegnare*, τόμ. IV (1942), σσ. 1254-1255.

*38. «Ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὸν ΙΘ' αἰῶνα», *Kouadriβio*, 'Ελληνικὴ ἔκδοσις τῆς καθημερινῆς ἐφημερίδος Τίβερις ἀφιερωμένη εἰς τὴν Ἰταλο-έλληνικὴν συνεργασίαν (Ρώμη), ἔτος Β', ἀριθ. 2 (10 Οκτωβρίου 1942-XX), σσ. 1-2. [Ἴταλικὴ μετάφραση τοῦ μελετήματος αὐτοῦ βλ. στὸν ἀριθ. 39].

1943

39. «Italia e Grecia nel secolo XIX», *Insegnare*, τόμ. V (1943), σ. 1401. [Πρόκειται γιὰ μετάφραση στὰ ἴταλικὰ τοῦ ἀριθ. *38].

40. «Venezia e la poesia neogreca», *Ateneo Veneto* (Venezia), τόμ. CXXXIV (1943), σσ. 34-36. [Σημείωμα καὶ μεταφράσεις στὰ ἴταλικὰ ποιημάτων τῶν Γ. Ἀθάνα, Κ. Καρυωτάκη καὶ Σ. Σκίπη].

41. «Gli studi neogreci di P. E. Pavolini», *L'Italia che scrive* (Roma), τόμ. XXVI (1943), σ. 45.

*42. «Ἡ [Ἄδελατζ] Ριστόρι εἰς τὰς Ἀθήνας», *Kouadriβio*, ἔτος Β', ἀριθ. 10 (10 Φεβρουαρίου 1943-XXI), σ. 3. [Μετάφραση τοῦ ἀρθροῦ αὐτοῦ στὰ ἴταλικὰ («La Ristori ad Atene»), *Rivista Italiana di Teatro* (Roma), 1943/3, σσ. 379-380].

43. «D'Annunzio e la Grecia moderna», *Bibliografia Nazionale* (Roma), τόμ. IV (1943), σσ. 439-443. [Αναδημοσίευση τοῦ ίδιου δρθρού μὲ βελτιώσεις βλ. στὸν ἀριθ. 63].

*44. «Ἡ ποίηση τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ. "Ἐνας μεγάλος Ἑλλην ποιητής ποὺ ἀπέθανε", *Κοναδρίβιο*, ἔτος Β', ἀριθ. 12 (10 Μαρτίου 1943-XXI) σσ. 1 καὶ 5.

*45. «Ο Πάσκολι καὶ ἡ 'Ελλάς», *Κοναδρίβιο*, ἔτος Β', ἀριθ. 15 (25 Ἀπριλίου 1943-XXI), σ. 3.

1944

46. «Poesia religiosa di Solomòs», *L'Osservatore Romano* (Città del Vaticano), 3 Ἰουνίου 1944, σ. 3.

47. «Letteratura bizantina e neogreca», στὸν συλλογικὸν τόμον: *Le Lettere*, τόμ. I, Bianchi-Giovini, Milano 1944, σσ. 627-641.

48. Cicerone, *Catilinarie. Libri I-III*. San Giorgio, Roma 1944, σσ. 40. [Εἰσαγωγὴ, κείμενο, κριτικὸ σημείωμα].

49. Orazio, *Epistole. Libro II*. San Giorgio, Roma 1944, σσ. 44. [Εἰσαγωγὴ, κείμενο, παράρτημα].

50. Virgilio, *Bucoliche*. San Giorgio, Roma 1944, σσ. 56. [Εἰσαγωγὴ, κείμενο, παράρτημα].

1945

51. «Metrica di Cavafis», *Atti della Reale Accademia di Scienze, Lettere e Arti di Palermo* (Palermo), σειρὰ IV, τόμ. V, μέρος II, 1944-1945, σσ. 163-219. [Κυκλοφόρησε καὶ αὐτοτελῶς: *Metrica di Cavafis*, Presso la Reale Accademia di Scienze, Lettere e Arti di Palermo, Palermo 1946, σσ. 59].

52. Sofocle, *Antigone*. San Giorgio, Roma 1945, σσ. 68. [Εἰσαγωγὴ, κείμενο, κριτικὸ σημείωμα, παράρτημα μετρικῆς].

53. Omero, *Iliade. Libri III e IV*. San Giorgio, Roma 1945, σσ. 48. [Εἰσαγωγὴ καὶ κείμενο].

54. «Dieci poesie di C. Cavafis: Torna, Per rimanere, Sulla soglia del caffè, Tomba di Iasis, Ionica, Rimembra corpo, I passi, Sotto la casa, La scadenza di Nerone, Un loro dio», *Poesia* (Roma), τόμ. II (1945), σσ. 482-486. [Μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τῶν ποιημάτων τοῦ Καβάφη «Ἐπέστρεψε», «Νὰ μείνει», «Στοῦ Καφενείου τὴν Εἴσοδο», «Ιασῆ Τάφος», «Ιωνι-

κόν», «Θυμήσου, Σδρα», «Τὰ βήματα», «Κάτω ἀπ' τὸ Σπίτι», «Ἡ Διορία τοῦ Νέρωνος», «Ἐνας Θεός των» καὶ σημείωμα].

1946

55. «L. Massa Positano, *Saffo*», *La Fiera Letteraria* (Roma), 11 Ιουλίου 1946, σ. 4. [Βιβλιοχρισία].

1948

56. «La cultura neogreca è in promettente ripresa», *Il Mattino di Roma* (Roma), 18 Ιανουαρίου 1948, σ. 3.

57. «L'ispirazione cattolica di Papatzonis», *L'Osservatore Romano*, 29 Φεβρουαρίου 1948, σ. 3.

58. «C. Del Grande, *Hybris*», *Maia* (Messina-Firenze), τόμ. I (1948), σσ. 76-81. [Βιβλιοχρισία].

59. «La letteratura [neogreca] della Resistenza», *Il Mattino di Roma*, 2 Μαρτίου 1948, σ. 3.

60. «Cinque poesie di Costantino Cavafis», *La Fiera Letteraria*, 19 Μαρτίου 1948, σ. 3. [Μετάφραση από ιταλικά τῶν ποιημάτων τοῦ Κ. Καβάφη «Ὀμώνει», «Πέρασμα», «Ἡ προθήκη τοῦ καπνοπωλεῖου», «Μιά νύχτα», «Ἐπῆγα».]

61. «L. Massa Positano, *Demetri Triclinii, In Aeschili Persas scholia. Nunc primum edidit—.*», *Rassegna di Cultura e Vita Scolastica* (Roma), II, 31 Οκτωβρίου 1948, σσ. 6-7. [Βιβλιοχρισία].

62. «Don Eduardo [De Filippo] tradotto in greco», *Il Tempo* (Roma), 30 Δεκεμβρίου 1948, σ. 4.

1949

63. «D'Annunzio e la Grecia moderna», *Idea* (Roma), 2 Δεκεμβρίου 1949, σ. 4 καὶ 11 Δεκεμβρίου 1949, σ. 4. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση μὲ βελτιώσεις τοῦ ἀριθ. 43].

64. «Eschilo nella poesia neogreca», *Maia*, τόμ. II (1949), σσ. 53-66.

65. «M. Untersteiner, *Eschilo, Le tragedie. Edizione critica e traduzione a cura di—.*», *Maia*, τόμ. II (1949), σσ. 67-74. [Βιβλιοχρισία].

66. «Per un' edizione di Eschilo. Replica alla replica», *Maia*, τόμ. II (1949), σσ. 133-136.

67. «La Grecia vive nella danza della morte delle sue donne», *Giornale della Sera*, 3 Απριλίου 1949, σ. 5. [Αναδημοσίευση τοῦ ίδιου ἀρθροῦ στὸ *Come sono i Greci*. (Testimonianze e giudizi degli Italiani). A cura dell’Ufficio Stampa della R. Legazione di Grecia in Italia. Stab. Tip. de «Il Giornale d’Italia», Roma, Aprile 1949, σσ. 64-66. "Αρθρο σχετικὸ μὲ τὸν χορὸ τοῦ Ζαλόγγου καὶ μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασην ὁ ἀριθ. 68 ἀποτελεῖ συνέχειά του].

68. «Patria e Libertà, non consumati ideali dei patrioti greci», *Giornale della Sera*, 10 Απριλίου 1949, σ. 5. [Αναδημοσίευση τοῦ ίδιου ἀρθροῦ στὸ *Come sono i Greci* (βλ. προηγούμενο λῆμμα), σσ. 67-69. "Αρθρο σχετικὸ μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασην, συνέχεια τοῦ ἀριθ. 67].

69. «E. Malcovati, *Museo, Ero e Leandro*. Edizione critica con traduzione e note italiane a cura di—», *Maia*, τόμ. II (1949), σσ. 139-142. [Βιβλιοχρισία].

70. «Ἀπ. Μελαχρινοῦ, Αἰσχύλου, Χοηφόρος. Μετάφραση—», *Dioniso* (Siracusa), τόμ. XII (1949), σσ. 216-218. [Βιβλιοχρισία].

71. «Studi menandrei», *Idea*, 15 Μαΐου 1949, σ. 6. [Βιβλιοχρισία τῆς ἔκδοσεως τοῦ V. De Falco, *Menandro, Epitrepones* καὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ E. Della Valle, *Menandro, I contendenti*].

72. «Le “Coefore” di Quasimodo», *Idea*, 29 Μαΐου 1949, σ. 6.

73. «Poeti greci d’oggi», *Idea*, 12 Ιουνίου 1949, σ. 2. [Σημείωμα σχετικὸ μὲ τὴν ποίηση τοῦ Γ. Σεφέρη, τοῦ Ὀδ. Ἐλύτη, τοῦ Δ. Ἀντωνίου καὶ διλων νεοελλήνων ποιητῶν].

74. G. D’Annunzio, *Fedra* (στίχοι 2105-2204). Istituto Grafico Tiberino, Roma 1949, σσ. 4. [Ἐμμετρημένη μετάφραση στὰ Ἑλληνικὰ 100 στίχων ἀπὸ τὴν *Fedra* τοῦ G. D’Annunzio].

75. «La Grecia di Miller», *Idea*, 31 Ιουλίου 1949, σσ. 4 (-8). [Βιβλιοχρισία τῆς ἵταλικῆς μεταφράσεως (*Il colosso di Maroussi*, Mondadori, Milano 1940) τοῦ ἔργου τοῦ H. Miller, *The Colossus of Maroussi*, ποὺ ἀναφέρεται στὴν ζωὴ τοῦ Γ. K. Κατσίμπαλη].

76. «Poesie di Giorgio Seferis», *La Rassegna d’Italia* (Milano), τόμ. IV (1949), σσ. 742-748. [Σημείωμα καὶ μεταφράσεις στὰ ἵταλικὰ τῶν ποιημάτων τοῦ Γ. Σεφέρη «Μυθιστόρημα, Ι'», «Ο Βασιλιάς τῆς Ἀσίνης», «Μυθιστόρημα, ΙΙ'», «Μυθιστόρημα, ΙΙΓ'», «Ο δικός μας ἥλιος»].

77. «Inediti di Solomōn», *Idea*, 24-28 Αὐγούστου 1949, σ. 4.

78. «Falsità critiche», *Idea*, 21-28 Αύγουστου 1949, σ. 4. [Σημείωμα γιὰ τὴν Ρίτα Μπούμη-Παπᾶ. Ἐλληνικὴ μετάφραση τοῦ ἴδιου σημειώματος βλ. στὰ «Λογοτεχνικὰ Νέα» τῆς ἑφ. "Εθνος", 29 Σεπτεμβρίου 1949, σ. 2].
79. «T. Papatzonis, Trenodia per Cardinale», *Idea*, 4 Σεπτεμβρίου 1949, σ. 3. [Μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τοῦ ποιήματος τοῦ Τ. Παπατσώνη «Θρῆνος ἐνὸς Ἑλλήνα γιὰ τὸ μαρτύριο καὶ τὴν καταδίκη τοῦ Ἰωσῆφ Μινδζέντυ»].
80. «Poeti dell'Antologia», *Idea*, 11 Σεπτεμβρίου 1949, σ. 4. [Βιβλιοκρισία τοῦ ἔργου: L. A. Stella, *Cinque poeti dell'Antologia Palatina*].
81. «Foscolo e il neogreco», *Idea*, 18 Σεπτεμβρίου 1949, σ. 2 καὶ 25 Σεπτεμβρίου 1949, σ. 8.
82. «Leopardi e la Grecia», *Idea*, 16 Ὁκτωβρίου 1949, σ. 2. [Ἀναδημοσίευση μὲ συμπληρώσεις τοῦ ἴδιου ἀρθροῦ βλ. στὸν ἀριθ. 156].
83. «Polemica per Bumi Papà», *Idea*, 16 Ὁκτωβρίου 1949, σ. 4.
84. «S. Skipis, Ricordo di Amedeo Modigliani», *Idea*, 30 Ὁκτωβρίου 1949, σ. 3. [Μετάφραση στὰ ἵταλικὰ σημειώματος τοῦ Σ. Σκίπη σχετικοῦ μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργο τοῦ ἵταλοῦ ζωγράφου A. Modigliani].
85. «Lettura del 1º stasimo delle "Trachinie"», *Dioniso*, νέχ σειρά, τόμ. XII (1949), σσ. 233-244.
86. «L' "Oresteia" di Manara Valgimigli», *Idea*, 6 Νοεμβρίου 1949, σ. 6. [Βιβλιοκρισία].
87. «Ibico», *Giornale Italiano di Filologia*, τόμ. II (1949), σσ. 307-317.
88. «Note filologiche [1. δὲ ο τε? 2. δὲ ο δή?]», *Maia*, τόμ. II (1949), σσ. 282-284.
89. W. Schadewaldt, *Sophokles und das Leid*, *Doxa*, τόμ. II (1949), σσ. 285-286. [Βιβλιοκρισία].
90. «W. Schadewaldt, Legende von Homer, dem Fahrenden Sänger», *Doxa*, τόμ. II (1949), σ. 286. [Βιβλιοκρισία].
91. «Formazione umanistica», *Scuola e Cultura*, 15-31 Δεκεμβρίου 1949, σ. 1.

1950

92. «Saffo», *Atti della Reale Accademia di Scienze, Lettere e Arti di Palermo*, σειρὰ IV, τόμ. X, μέρος II, 1949-1950, σσ. 289-340.
93. «P. Philippson, Origini e forme del mito greco», *Idea*, 19 Φεβρουαρίου 1950, σ. 6. [Βιβλιοκρισία].

94. «Note alcmanee», *Maia*, τόμ. III (1950), σσ. 33-53.
95. «Il ratto dei bambini greci. Delitti comunisti», *Realtà Politica* (Roma), 4 Μαρτίου 1950, σ. 4.
96. «L'epitafio di Pericle», *Rivista di Critica* (Roma), τόμ. I/2 (1950), σσ. 8-18.
97. «Divagazioni sofoclee», *Idea*, 2 Απριλίου 1950, σ. 8.
98. «L'"Edipo" di Strawinsky», *Idea*, 30 Απριλίου 1950, σ. 4.
99. «I poemetti cristiani di Giovanni Pascoli», *Realtà Politica*, 6 Μαΐου 1950, σ. 3.
100. «Eschilo, *Pers. 537*», *Maia*, τόμ. III (1950), σσ. 145-146.
101. «Note al Πρέσβυς 'Ιππότης», *Aevum* (Milano), τόμ. XXIV (1950), σσ. 236-252.
102. Tucidide, *Epitafio di Pericle*. Bonacci, Roma 1950, σσ. 70. [Εἰσαγωγή, κείμενο, σημειώσεις].
103. «Il riso in Sofocle», *Idea*, 3 Σεπτεμβρίου 1950, σ. 2.
104. «Elisabetta d'Austria nel diario di un greco [K. Χρηστομάνου]», *Realtà Politica*, 9 Σεπτεμβρίου 1950, σ. 3.
105. «Il problema Giovenale», *Idea*, 17 Σεπτεμβρίου 1950, σ. 8. [Βιβλιοκριτίκα των έργων του E. V. Marmorale, *Giovenale*].
106. «Odi et amo», *Rivista di Critica*, τόμ. I/4-5 (1950), σσ. 30-32.
107. «Luoghi difficili delle "Coefore"», *Maia*, τόμ. III (1950), σσ. 182-208.
108. «La poesia neogreca contemporanea», *Rivista di Critica*, τόμ. I/6 (1950), σσ. 16-37. [Δοκίμιο συνοδευόμενο ἀπὸ μεταφράσεις στὰ ἵταλικὰ τῶν ποιημάτων τοῦ 'Α. Σικελικνοῦ «Γιάννης Κήτσ», «Ἡ Μάννα τοῦ Ντάντε», «Στυγδὲς "Ορκος"», τοῦ K. Καβάφη «Κεριά», «Γκρίζω», «Τὰ παράθυρα», «Μιὰ νύχτα», «Περιμένοντας τοὺς βαρβάρους», «Ἀπ' τὰς ἐννιά», τοῦ K. Καρυωτάκη «Τύπος», «Τελευταῖο ταξίδι», «Ἴδαινοι αὐτόχθειρες», τοῦ Γ. Σεφέρη «Ἄργοναῦτες», «Σιρόκο 7 λεβάντε», «Μέρες τοῦ 'Ιουνίου '41», «Τστερόγραφο», «Ἡ μορφὴ τῆς μοίρας», τοῦ 'Οδ. 'Ελύτη «Ἐπτὰ νυχτερινὰ ἐπτάστιχα», «Ἐλένη», «15 Αὔγουστου», τοῦ Δ. 'Αντωνίου «Οταν ξαναγυρίσουμε ὄγνοι πιὰ στὴν ἀνάμνησή σου». 'Ελληνικὴ μετάφραση τοῦ κειμένου τοῦ δοκιμίου βλ. στὸν ἀριθ. *127].

109. «S. Mirivilis: Da *Sepolti vivi*, Gli animali, Il fiore, L'aggualto», *Rivista di Critica*, τόμ. I/6 (1950), σσ. 49-53. [Μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τῶν κεφαλαίων «Τὸ ζέ», «Ἡ μυστικὴ παπαροῦνχ» καὶ τοῦ δεύτερου μέρους τοῦ κεφαλαίου «Οἱ δυὸς ἡρῶοι» ἀπὸ τὸ μυθιστόρημα τοῦ Σ. Μυριβήλη *H Zωὴ ἐν τάφῳ*].
110. «I. Venezis: I Gabbiani, Racconto del 1934», *Rivista di Critica*, τόμ. I/6 (1950), σσ. 54-59. [Μετάφραση στὰ ἵταλικὰ δύο διηγημάτων τοῦ 'H. Βενέζη'].
111. «G. Athanas: Messina, Bologna, Siena, Santa Croce, Sorrento, Via Appia Antiqua», *Rivista di Critica*, τόμ. I/6 (1950), σ. 76. [Μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τῶν ποιημάτων τοῦ Γ. Ἀθανᾶ «Μεσσίνα», «Μπολόνια», «Σιένα», «Σάντα Κρότσε», «Σορρέντο», «Βίχ "Αππια Ἀντίκα"», ἀπὸ τὴν συλλογὴν *'Ιταλικὲς Μακέττες (Quadretti Italiani)*. Πλήρη ἔκδοση καὶ μετάφραση αὐτῆς τῆς συλλογῆς βλ. στὸν ἀριθ. 288].
112. «Eterno femminino», *Rivista di Critica*, τόμ. I/6 (1950), σ. 81. [*Ἄρθρο σχετικὸ μὲν γυναικεῖες μορφὲς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, τὴν Μαρία Πολυδούρη, τὴν Μυρτιώτισσα, τὴν Αἰμιλία Δάφνη, τὴν Μελισσάνθη, τὴν Λιλὴ Ἰακωβίδη καὶ κυρίως τὴν Ρίτα Μπούμη-Παπᾶ*].
113. «Il Colosso [= Γ. Κ. Κατσίμπαλης]», *Rivista di Critica*, τόμ. I/6 (1950), σ. 81.
114. «Un avvenimento letterario», *Rivista di Critica*, τόμ. I/6 (1950), σ. 82. [*Βιβλιοκρισία τῆς ἔκδόσεως τῶν Ἀπάντων τοῦ Σολωμοῦ ἀπὸ τὸν Λίνο Πολίτη ("Ιχαρος")*].
115. «Eliot in greco», *Rivista di Critica*, τόμ. I/6 (1950), σσ. 82-83. [*Βιβλιοκρισία τῆς μεταφράσεως τῆς "Ἐρημητικῆς Χώρας (The Waste Land) τοῦ T. S. Eliot ἀπὸ τὸν Γ. Σεφέρη στὰ ἑλληνικά*].
116. «Bibliografia degli studi neogreci in Italia 1920-1950», *Rivista di Critica*, τόμ. I/6 (1950), σσ. 84-91.
117. Omero, *Iliade. Libro III*. D'Anna, Messina-Firenze 1950, σσ. 92 (1958: ἀναθεωρημένη, αὐτόθι, σσ. 96). [Πρόλογος, κείμενο, σημειώσεις, παράρτημα].

1951

118. «Fortuna di Saffo», *Idea*, 4 Φεβρουαρίου 1951, σ. 6. [Βιβλιοκρισία τοῦ ἔργου τοῦ S. Costanza, *Risonanze dell'ode di Saffo "Fainetai moi kēnos". Da Pindaro a Catullo e Orazio*].

119. «Drosinis e Xenòpulos», *Idea*, 18 Φεβρουαρίου 1951, σ. 4. [Νεκρολογίες].
120. Eschilo, *I Persiani*. Bonacci, Roma 1951, σσ. 202. [Εἰσαγωγή, κείμενο, σημειώσεις, παράρτημα μετρικῆς].
121. «La poesia greca d'oggi», *Pagine d'Arte*, 15 Απριλίου 1951, σ. 4. [Σημείωμα και μεταφράσεις τῶν ποιημάτων τοῦ Γ. Σεφέρη «Δὲν τοὺς γνωρίσαμε», «Ἄνδρομέδα», τοῦ Ὁδ. Ἐλύτη «Αὔτὸς ὁ ἀγέρας ποὺ χαζεύει», «Ἡβη τῆς μέρας πρώτη», τοῦ Δ. Ἀντωνίου «Βαθύς, ὑπόγειος βπνοῖς】.
122. «E. Cetrangolo, *Ho vegliato le notti serene*», *Idea*, 22 Απριλίου 1951, σ. 6. [Βιβλιοκρισία].
123. «Morte di un figlio», *Idea*, 3 Ιουνίου 1951, σσ. 2 (- 5). [Παράλληλα χωρία και εἰκόνες τῶν ποιητικῶν ἔργων Ὁ Τάφος τοῦ Κ. Παλαμᾶ, *Il dolore* τοῦ Giuseppe Ungaretti και *Lui* τοῦ Dell'Arco].
124. Eschilo, *Cantica* (Analisi metrica), τόμ. I, Adriatica, Bari [1951], σσ. 112. [Τόμος ἀσυμπλήρωτος, ἐκτὸς ἐμπορίου].
125. *Prosa greca*. D'Anna, Messina - Firenze 1951, σσ. 176. [Σὲ συνεργασίᾳ μὲ τὸν B. Gentili].
126. «G. Lombardo-Radice, *Sofocle, Le tragedie. A cura di...*», *Maia*, τόμ. IV (1951), σσ. 154-158. [Βιβλιοκρισία].
- *127. «Η Σύγχρονη Ἑλληνικὴ Ποίηση», *O Alóras μας*, τόμ. 5 (1951), 118-119. [Μετάφραση τοῦ ἀριθ. 108 ἀπὸ τὴν Ρίτα Μπούμη-Παπᾶ].
- ### 1952
128. «Η "Τρισεύγενη" τοῦ Παλαμᾶ», *Ἑλληνικὴ Δημιουργία*, τόμ. 10 (1952), σσ. 541-546. [Μετάφραση τοῦ ἀριθ. 24 ἀπὸ τὴν Βάσω Γ. Σαλβάνου].
129. *Pleiadi. Frammenti di lirica greca*. Gismondi (ἐπειτα Bonacci), Roma 1952, σσ. 276. [Πρόλογος, κείμενο, σημειώσεις, μετρικὸ παράρτημα, βιβλιογραφικὸ σημείωμα].
130. «Pindaro simbolista», *Idea*, 14 Σεπτεμβρίου 1952, σ. 4. [Βιβλιοκρισία τοῦ ἔργου τοῦ G. Norwood, *Pindaro*].
- ### 1953
131. «Addio ad Eva Sikelianou, Melachrinos e Skipis», *Idea*, 18 Ιανουαρίου 1953, σ. 2. [Νεκρολογίες].
132. Orazio, *Arte poetica*. Gismondi (ἐπειτα Bonacci), Roma 1953, σσ. 120. [Πρόλογος, εἰσαγωγή, κείμενο, σημειώσεις, πίνακες].

133. «Bibliografia (Grecia e Roma)», στὸν τόμο: S. D'Amico, *Storia del teatro drammatico*, τόμ. I, nuova edizione rivista e ampliata, Garzanti, Milano 1953, σσ. 321-325.

134. Orazio, *Satire ed Epistole*. D'Anna, Messina-Firenze 1953 (2¹⁹⁶⁹), σσ. 172. [Πρόλογος, ἀνθολόγηση, σχόλια].

1954

135. *Melissa. Versioni dal greco per i Ginnasi*. Bonacci, Roma 1954, σσ. 140 (2¹⁹⁵⁷: ἐπαυξημένη). [Σὲ συνεργασίᾳ μὲ τὸν C. Brunetti. Ἐγχειρίδιο γιὰ τοὺς μαθητὲς τῶν Γυμνασίων].

136. «Solomōs-Varvianis», *Rassegna di Cultura e Vita Scolastica*, VIII, 31 Οκτωβρίου 1954, σσ. 3-4. [Κυκλοφόρησε καὶ οὲ ἀνάτυπο μὲ τὸν ὕδιο τίτλο: Casa editrice Gismondi, Roma [1954] (Biblioteca della «Rassegna di Cultura e Vita Scolastica»), σσ. 16 μικροῦ σχήματος. Μετάφραση τοῦ μελετήματος αὐτοῦ στὰ Ἑλληνικὰ βλ. στὸν ἀριθ. 138].

137. *Letteratura greca*, τόμ. I, D'Anna, Messina-Firenze 1954, σσ. 210.

1955

138. «Σολωμὸς-Βαρβιάνης», *Nέα Έστία*, τόμ. 58 (1955), σσ. 1410-1413. [Πρόκειται γιὰ μετάφραση στὰ Ἑλληνικὰ — μὲ «Λίγα λόγια εἰσαγωγικά» — τοῦ ἀριθ. 136, φιλοτεχνημένη ἀπὸ τὸν Λέοντο Πολίτη].

139. «Studi in onore di Gino Funaioli», *L'Italia che scrive*, τόμ. XXXVIII (1955), σ. 231. [Βιβλιογραφία].

140. «B. Lavagnini, *Storia della letteratura neoellenica*», *L'Italia che scrive*, τόμ. XXXVIII (1955), σσ. 231-232. [Βιβλιογραφία].

141. «F. Corsaro, *Elpidio Rustico*», *L'Italia che scrive*, τόμ. XXXVIII (1955), σ. 261. [Βιβλιογραφία].

142. *Letteratura greca*, τόμ. II, D'Anna, Messina-Firenze 1955, σσ. 470.

1956

143. «F. Semi, *Lingue e letterature classiche. Manuale di filologia greca e latina*», *L'Italia che scrive*, τόμ. XXXIX (1956), σσ. 11-12. [Βιβλιογραφία].

144. «N. Marinone, *Cicerone, Opere politiche e filosofiche*, II. A cura di—», *L'Italia che scrive*, τόμ. XXXIX (1956), σ. 61. [Βιβλιογραφία].

145. «C. Brescia, *Ricerche sulla lingua e sullo stile di Epicuro*», *L'Italia che scrive*, τόμ. XXXIX (1956), σ. 61. [Βιβλιογραφία].

146. «A. De Lorenzi, *Fedro*», *L'Italia che scrive*, τόμ. XXXIX (1956), σ. 61. [Βιβλιογραφία].

147. C. Cavafis, *Poesie scelte*. All'insegna del Pesce d'Oro, Milano 1956, σσ. 82 μικροῦ σχήματος. [Άνθολογημένη έκδοση 22 ποιημάτων τοῦ Κ. Καβάφη καὶ μετάφρασή τους μὲ βιβλιογραφικὸ σημείωμα].

148. *Letteratura greca*, τόμ. III, D'Anna, Messina-Firenze 1956, σσ. 330.

1957

149. Platone, *Pagine di poesia*, Barjes, Roma (ἔπειτα Giunti Marzocco, Firenze) 1957, σσ. 196. [Πρόλογος, ἀνθολογημένα κείμενα τοῦ Πλάτωνος, σχόλια].

1958

150. «Sul primo stasimo dell' "Antigone"», στὸν τόμο: *Annuario Liceo Mameli*, Roma 1957-1958, σσ. 64-69.

151. *Lo specchio delle Muse. (Poeti e prosatori greci tradotti da scrittori italiani)*, Barjes, Roma (ἔπειτα Giunti Marzocco, Firenze) 1958, σσ. 800. [Σὲ συνεργασίᾳ με τὸν B. Costantini].

152. «Poesia greca», στὸν τόμο: *Poesia straniera del Novecento*. A cura di A. Bertolucci. Garzanti, Milano 1958, σσ. 779-793. [Σημείωμα γιὰ τὴν ποίηση στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν εἰκοστὸν αἰώνα καὶ μετάφραση στὰ ιταλικὰ ποιημάτων τῶν Κ. Καβάφη καὶ Γ. Σεφέρη].

1959

153. *Grammatica greca*, La Nuova Italia, Firenze 1959 (2¹⁹⁶⁰), σσ. 312.

154. *Esercizi greci*. La Nuova Italia, Firenze 1959 (2¹⁹⁶⁰), σσ. 210.

155. «Živago allievo di Buddha», *Il Tempo*, 10 Νοεμβρίου 1959, σ. 3. [Μετάφραση στὰ ιταλικὰ ἐνὸς σημειώματος τοῦ T. Παπατσώνη].

1961

156. «Leopardi e Eschilo», στὸν τόμο: *Annuario Liceo Mameli*, Roma 1958-1961, σσ. 89-92. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση, μὲ συμπληρώσεις, τοῦ ἀριθ. 82].

157. «Αἱ σπουδαὶ τοῦ Βηλάρᾶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Παδούης», *Παρασσός*, τόμ. 3 (1961), σσ. 281-287. [Σὲ μετάφραση Ἀντωνίας Σοφίκητου].

158. C. Kavafis, *Poesie*. Mondadori, Milano 1961 ([²1969], ³1978: στὴ σειρὰ Lo Specchio), σσ. 538· τὸ 1972 κυκλοφόρησε νέχ ἔκδοση, χωρὶς τὸ Ἑλληνικὸ κείμενο τῶν ποιημάτων, στὴ σειρὰ Gli Oscar, σσ. 260. [Πρόλογος, τὰ κείμενα τῶν 154 ποιημάτων τοῦ Κ. Καβάφη καὶ μεταφράσεις τους στὰ ιταλικά, μὲ σημειώσεις καὶ βιβλιογραφικὸ σημείωμα].

159. *L'eco della Sibilla. (Poeti e prosatori latini tradotti da scrittori italiani)*. Barjes, Roma (ἐπειτα Giunti Marzocco, Firenze) 1961, σσ. 822. [Σὲ συνεργασίᾳ μὲ τὸν B. Costantini].

160. *Letteratura greca. Disegno storico*. D'Anna, Messina-Firenze 1961, σσ. 432.

1962

161. «Ο ποιητὴς τοῦ σκιόφωτος [Γ. Σαραντάρης]», *Néa Ἔστια*, τόμ. 71 (1962), σ. 778. [Ἐπιστολὴ στὸν Πέτρο Χάρη, διευθυντὴ τοῦ περιοδικοῦ *Néa Ἔστια*, σχετικὴ μὲ τοὺς ποιητὲς Γ. Σαραντάρη καὶ Sergio Grazzini].

162. «Ghiorgos Seferis», *L'Approdo Letterario* (Torino), τόμ. VIII /17-18 (1962), σσ. 23-33. [Σχεδίασμα γιὰ τὴν ποίηση τοῦ Γ. Σεφέρη, μετάφραση στὰ ιταλικὰ τῶν ποιημάτων του «Τὸ ὄφος μιᾶς μέρας», «Μυθιστόρημα, Ε'», «Μυθιστόρημα, Κ'», «Μὲ τὸν τρόπο τοῦ Γ.Σ.», «Τελευταῖος σταθμός», «Τὸ ναυάγιο τῆς "Κίχλης"», «Ἐγκωμῆ» καὶ σημειώσεις].

163. «"Euripide ateniese". Su un epigramma neogreco», *Dioniso*, τόμ. XXXVI (1962), σσ. 58-62. [Μετάφραση στὰ ιταλικὰ τοῦ ποιήματος τοῦ Γ. Σεφέρη «Εὐριπίδης, Ἀθηναῖος» καὶ σχόλια].

164. «Poeti greci del '900», *Terzo Programma* (Torino), 1962/3, σσ. 323-333. [Μετάφραση στὰ ιταλικὰ τῶν ποιημάτων τοῦ Γ. Σεφέρη «Ο ὄπνος σὲ τύλιξε, σὰν ἐνα δέντρο», «Ἐπιφάνεια 1937», «Ἐλένη», τοῦ N. Βρεττάκου «Γράμμα», τοῦ K. Ἀθανασούλη «Νωσικά», «Διαθήκη»].

165. *Teatro neoellenico*. Nuova Accademia, Milano 1962 (στὴ σειρὰ Teatro di tutto il mondo), σσ. 276. [Ἰστορικὴ ἐπισκόπηση καὶ μεταφράσεις στὰ ιταλικὰ τῶν ἔργων: Ἀ. Μάτεση Ὁ Βασιλικός, K. Παλαμᾶ Τρισεύγενη, Γρ. Ξενόπουλου, Τὸ Ψυχοσάββατο].

166. «W. De Sousa Medeiros, *Hipónax de Éfeso, I, Fragmentos dos iambos*», *Helikon* (Messina), τόμ. II (1962), σσ. 336-340.

1963

167. «Foscolo e il greco moderno», στὸν τόμο: *Annuario Liceo Mamei*, Roma 1961-1963, σσ. 7-52. [Άναδημοσίευση τοῦ ἕδιου ἀρθροῦ αὐτοτελῶς βλ. στὸν ἀριθ. 177].
168. «Καρυωτάκης καὶ Κάλβος», *Παραστάσεις*, τόμ. 5 (1963), σσ. 357-360.
169. «“Clitennestra” di Alèxandros Matsas», *Dioniso*, τόμ. XXXVII (1963), σσ. 104-132 καὶ 255-302. [Εἰσαγωγικὸ σημείωμα καὶ μετάφραση στὰ ἵταλικά τοῦ θεατρικοῦ ἔργου τοῦ 'Α. Μάτσα *Κλυνταιμήστρα*].
170. [«G. Seferis»], *Il Tempo*, 25 Ὁκτωβρίου 1963, σ. 3.
171. «Luci e ombre nella poesia di Seferis», *Il Tempo*, 30 Ὁκτωβρίου 1963, σ. 3.
172. «Due prose di Seferis: “Io e Kavafis”, “L’arte e il tempo”», *La Fiera Letteraria*, 17 Νοεμβρίου 1963, σσ. 1-2, [Παρουσίαση καὶ μετάφραση τῶν δύο δοκιμῶν τοῦ Γ. Σεφέρη «Ἄχόμη λίγα γιὰ τὸν Ἀλεξανδρινό. I Ἀπομνημονεύματα», «Ἡ Τέχνη καὶ ἡ Ἐποχή»].
173. G. Seferis, *Poesie*. Mondadori, Milano 1963 (ἡ 2η ἔκδοση χωρὶς χρονολογία, 3^η 1964: στὴ σειρὰ *Lo Specchio*), σσ. 354· τὸ 1967 χυλοφόρησε νέα ἔκδοση, χωρὶς τὸ ἑλληνικὸ κείμενο τῶν ποιημάτων, στὴ σειρὰ *Gli Oscar*, σσ. 180. [Πρόλογος, τὰ κείμενα ἀντιπροσωπευτικῶν ποιημάτων τοῦ Γ. Σεφέρη καὶ μετάφρασή τους στὰ ἱταλικά, μὲ σημειώσεις καὶ βιβλιογραφικὰ σημείωμα].
174. «Epigrammi inediti di Demetrio Mosco», *Maia*, τόμ. XV (1963), σσ. 501-514.
175. «Una prosa di Seferis: “Il nostro amico marinaio”», *Galleria* (Roma-Caltanissetta), τόμ. XIII (1963), σσ. 298-300. [Σημείωμα καὶ μετάφραση τῆς δοκιμῆς τοῦ Γ. Σεφέρη «Ο θαλασσινὸς φίλος μαζί»].
176. «Una lettera inedita di Listarchos», *Byzantion* (Bruxelles), τόμ. XXXIII (1963) [= *Hommage à Bruno Lavagnini*], σσ. 427-447.

1964

177. *Foscolo e il greco moderno*. Istituto Grafico Tiberino, Roma 1964 (στὴ σειρὰ *Italo-Graeca*, 1), σσ. 52. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση σὲ αὐτοτελὴ τόμο τοῦ ἀριθ. 167. Ἐπίσης βλ. καὶ ἀριθ. Δ', III, 1 τοῦ οκταλόγου, ποὺ ἀκολουθεῖ μετὰ τὴν Ἀναγραφή].
178. «G. Seferis, Nijinski», *Danza e Pedagogia* (Roma), [μοναδικὸ τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ τῆς *Accademia Nazionale di Danza*, Roma], (1963-

1964), σσ. 13-14. [Μετάφραση στά ιταλικά του ποιήματος του Γ. Σεφέρη «Νιζίνσκι»].

179. «I tragici greci e la danza», *Danza e Pedagogia* (βλ. προηγούμενο λήμμα), σσ. 26-32.

180. «G. Seferis: *Vita d'un uomo*, Ragazzo, Adolescent, Giovane, Uomo», *Galleria*, τόμ. XIV (1964), σσ. 65-72. [Σχόλια και μετάφραση στά ιταλικά τῆς ποιητικῆς σύνθεσης του Γ. Σεφέρη 'Ο κ. Στρατῆς Θαλασσινὸς περιγράφει ἔναν ἄνθρωπο: «Παιδί», «Ἐφηβος», «Πολικάρι», «Ἀντράς»].

181. «Per un'edizione critica di Kalvos», *Helikon*, τόμ. IV (1964), σσ. 83-98.

182. «L' "Alceo" di Palamàs», *Maia*, τόμ. XVI (1964), σσ. 367-376. [Εἰσαγωγή, κείμενο, μετάφραση στά ιταλικά του ποιήματος του K. Παλαμᾶ «Νέα ὡδὴ τοῦ παλιοῦ Ἀλκαίου» και σχόλια].

1965

183. «Dante nella letteratura neogreca», στὸν τόμο: *Dante nel mondo*. A cura di V. Branca e E. Caccia. Olschki, Firenze 1965, σσ. 255-296. [Αναδημοσίευση, ἐπαυξημένη και βελτιωμένη, τοῦ μελετήματος αὐτοῦ βλ. στὸν ἀριθ. 184 και μετὰ αὐτοτελῶς στὸν ἀριθ. 190].

184. «Fortuna neogreca di Dante», στὸν τόμο: *Annuario Liceo Mamei*, Roma 1963-1965, σσ. 23-86. [Πρόκειται γιὰ ἐπαυξημένη και βελτιωμένη ἀναδημοσίευση τοῦ ἀριθ. 183. Αναδημοσίευσή του σὲ αὐτοτελὴ τόμο βλ. στὸν ἀριθ. 190].

185. «Ο ἀποσπασματικὸς χαρακτήρας τοῦ Κάλβου», *ΕΕΦΣΠΘ*, τόμ. 9 (1965), σσ. 375-393.

186. «Sopravvivenza di Aristofane in Grecia», *Dioniso*, τόμ. XXXIX (1965), σσ. 380-389.

187. *Inediti italiani di Sarandaris*, Istituto Grafico Tiberino, Roma 1965 (στὴ σειρὰ Italo-Graeca, 2) σσ. 100. [Βιογραφικὸ σημείωμα γιὰ τὸν Γ. Σαραντάρη, ἡ ζωὴ του στὴν Ἰταλία, 99 ιταλικὰ ποιήματά του και οἱ ἐπιστολές του πρὸς τὸν Gaetano Arcangeli, σχόλια. Βλ. και ἀριθ. Δ', III, 2].

188. Saffo, Alceo, Anacreonte, *Liriche e frammenti*. Einaudi, Torino 1965 [2η ἔκδοση ἀναθεωρημένη: 1968 (στὴ σειρὰ Collezione di poesia, 14)], σσ. 120. [Πρόλογος, λυρικὰ ποιήματα ἀπὸ τὴν Σαπφώ, τὸν Ἀλκαῖο και τὸν Ἀνακρέοντα και μεταφράσεις τους στὰ ιταλικά].

189. G. Seferis, *Le parole e i marmi*. Il Saggiatore, Milano 1965, σσ. 258. [Εἰσαγωγή, μετάφραση στά ίταλικά 17 δοκιμῶν τοῦ Γ. Σεφέρη, σημειώσεις, κατάλογος κυρίων δινομάτων].

1966

190. *Fortuna neogreca di Dante*. Istituto Grafico Tiberino, Roma 1966 (στή σειρά Italo-Graeca, 3), σσ. 76. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση σὲ αὐτοτελὴ τόμο τοῦ ἀριθ. 184. Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', III, 3].

191. «L'ultimo Seferis», *Terzo Programma*, 1966/3, σσ. 272-273.

192. «Questioni kalviane», *Atti dell' Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti* (Venezia), τόμ. CXXIV (1965-1966), σσ. 287-324.

193. «C. Kavafis, Due prose su Shakespeare. All'insegna del Pesce d'Oro, Milano 1966, σσ. 48 μικροῦ σχήματος. [Μετάφραση στά ίταλικά τῶν δύο σαιξιπηρικῶν ἀρθρῶν τοῦ Καβάφη: «Ο Σακεσπήρος περὶ τῆς ζωῆς», «Ἐλληνικά ἔν τῷ Σακεσπήρῳ»].

194. «L'ode a Zante di Kalvos», *Έλληνικά*, τόμ. 19 (1966), σσ. 226-243.

195. «Α. Πολένη, Γεωργίου Χορτάτου, Κατζούρμπος, κωμωδία. Κριτική έκδοση», *Έλληνικά*, τόμ. 19 (1966), σσ. 398-403. [Βιβλιοκρισία].

196. K. Athanasulis, *Testamento*. F. Riva, Verona 1966, σσ. [12]. [Έκδοση ἑκτὸς ἐμπορίου, μὲ μετάφραση στά ίταλικά τοῦ ποιήματος τοῦ K. Αθανασούλη «Διαθήκη» καὶ σημείωμα].

197. «G. Seferis, Per il centenario di Dante», *Nuova Antologia* (Roma), τόμ. CI/498 (1966), σσ. 441-462. [Μετάφραση στά ίταλικά τῆς δοκιμῆς τοῦ Γ. Σεφέρη «Στὰ 700 χρόνια τοῦ Δάντη» (όμιλος τοῦ ποιητῆ στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης: 12 Μαΐου 1966 καὶ στὸ Βρεταννικὸ Συμβούλιο Ἀθηνῶν: 18 Οκτωβρίου 1966)].

1967

198. «Coniectanea in Cretensem fabulam quae Στάθης inscribitur», *Maia*, τόμ. XIX (1967), σσ. 67-68.

199. G. Ritsos, [*Città indomita, XIII*]. A cura di E. Crea, Roma, Natale 1967, σσ. [8]. [Έκδοση ἑκτὸς ἐμπορίου τῆς μεταφράσεως στά ίταλικά τοῦ ποιήματος τοῦ Γ. Ρίτσου «Ἀνυπόταχτη Πολιτεία, XIII» καὶ εἰσαγωγικὸ σημείωμα γιὰ τὸ ἔργο τοῦ ποιητῆ].

1968

200. *Grammatica neogreca. I Fonetica e morfologia*. Edizioni dell' Ateneo, Roma 1968 [ἔπειτα *Grammatica del greco moderno*, I (οτή σειρά

Bibliotheca Athena, 19)], σσ. 196, II *Esercizi. Edizioni dell'Ateneo*, Roma 1968 [ἔπειτα *Grammatica del greco moderno*, II (στή σειρά Bibliotheca Athena, 20)], σσ. 131.

201. G. Seferis, *Note per una "Settimana"*. All'insegna del Pesce d'Oro, Milano 1968, σσ. 50. [Μετάφραση στά ιταλικά τῆς ποιητικῆς σύνθεσης τοῦ Γ. Σεφέρη Σημειώσεις γιὰ μὰ "Ἐβδομάδα" («Τρίτη» καὶ «Τετάρτη»), σημείωμα γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ καὶ γιὰ τὴν γλώσσαν τοῦ ποιητῆ καὶ βιο-βιβλιογραφικὲς σημειώσεις].

202. G. Seferis, *Tre poesie segrete*. Mondadori, Milano 1968 (στή σειρά Lo Specchio), σσ. 96. [Πρόλογος, κείμενο, μετάφραση στά ιταλικά τῆς ποιητικῆς συλλογῆς τοῦ Γ. Σεφέρη Τρία κρυφὰ ποίματα («Πάνω σὲ μὰ χειμωνιάτικη ὁχτίνα», «Ἐπὶ σκηνῆς», «Θερινὸ ἥλιοστάσι»)].

203. Alemane, Stesicoro, Ibico, *Frammenti*. Einaudi, Torino 1968 (στή σειρά Collezione di poesia, 54), σσ. 80. [Πρόλογος, ποιήματα ἀπὸ τοὺς Ἀλκμάνα, Στησίχορο, Ἰβυκὸ καὶ μεταφράσεις τους στά ιταλικά].

204. Eschilo, *Oresteia*. Garzanti, Milano 1968, σσ. 160. [Πρόλογος καὶ μετάφραση στά ιταλικά τῆς τριλογίας τοῦ Αισχύλου Ὁρέστεια (Ἀγαμέμνων, Χοηφόροι, Εὑμενίδες)].

205. «In margine alla fortuna neogreca del Petrarca e del Tasso», *Lettere Italiane* (Firenze), τόμ. XX (1968), σσ. 351-365.

206. *Inni omerici*. Edizione dell'Elefante, Roma 1968, σσ. 183. [Μετάφραση στά ιταλικά τῶν Ὁμηρικῶν Ὑμνῶν καὶ σημείωμα. Τίς σσ. 9-48 καταλαμβάνει τὸ ἐπόμενο λῆμμα].

207. «G. Seferis, Digressioni sugl "Inni omerici"», στὸν τόμο: *Inni omerici* (βλ. προηγούμενο λῆμμα), σσ. 9-48. [Μετάφραση στά ιταλικά τῆς δοκιμῆς τοῦ Σεφέρη «Ξεστρατίσματα ἀπὸ τοὺς Ὁμηρικοὺς Ὑμνούς»].

208. «Epicedi inediti del Bessarione», *Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici* (Roma), νέα σειρά, τόμ. V (1968), σσ. 105-121.

1969

209. *Primavera d. C.*, Tipografia Borghero, Padova 1969, σσ. 20. [Μάθημα στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Πάδοβας (21 Ἀπριλίου 1969), που εἶχε ὡς θέμα τοῦ τὸ ποίημα τοῦ Γ. Σεφέρη «Ἄνοιξη μ. Χ.» (ἀπὸ τὴ συλλογὴ Ἡμερολόγιο Καταστρώματος, A')].

210. *Lessico teatrale italo-greco*. Delta, Roma 1969 (στή σειρά Italo-Graeca, 4), σσ. 31. [Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', III, 4].

211. *L'altra Grecia. Testi di poeti e scrittori.* La Nuova Italia, Firenze 1969 (στή σειρά Nostro tempo, 6), σσ. 167. [Εἰσαγωγή, μετάφραση στὰ ιταλικὰ τῆς γνωστῆς Δηλώσεως τοῦ Γ. Σεφέρη (28.3.1969) κατὰ τοῦ δικτατορικοῦ καθεστῶτος, τῶν ποιητικῶν ἔργων τοῦ Γ. Ρίτσου 'Η τελευταῖα π. 'Α. ἐκαπονταετία. Κ' ἐκείνη ἡ πινακίδα, 'Αγρύπνια. Χορικό, 'Ανυπόταχη Πολιτεία, XIII, 'Αποχαιρετισμός, Φιλοκτήτης, καὶ πεζογραφημάτων τοῦ Σ. Πλασκοβίτη, τοῦ Β. Βασιλικοῦ καὶ τῆς Λ. 'Αναγνωστάκη. Τέλος ἀκολουθεῖ βιβλιογραφικὸ σημείωμα].

212. *I lirici greci. Età arcaica.* Einaudi, Torino 1969 (στή σειρά I millenni), σσ. XI + 343 [καὶ 1975 (στή σειρά Gli Struzzi, 82), σσ. 333]. [Πρόλογος, μεταφράσεις στὰ ιταλικὰ ἀπὸ τοὺς Καλλίνο, Τυρταῖο, Μίμνερμο, Σόλωνα, Θέογνι, Φωκυλίδη, Ξενοφάνη, 'Αρχίλοχο, Σιμωνίδη, 'Ιππόνακτα, Σαπφώ, 'Αλκαῖο, 'Αναχρέοντα, 'Αλκμάνα, Στησίχορο, 'Ιβυκό, μὲ βιο-βιβλιογραφικὲς σημειώσεις].

213. G. Seferis, *Poesie e prose.* Fabbri, Milano 1969 (στή σειρά Premi Nobel di letteratura, LIX), σσ. 354. [Τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου Nobel στὸν Γ. Σεφέρη, μεταφράσεις ἀπὸ τὰ ποιήματά του καὶ ἀπὸ τὶς Δοκιμές, βιογραφικό, βιβλιογραφικὸ σημείωμα].

1970

214. «Motivi classici e bizantini negli inediti di Kavafis», *Atti dell'Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti*, τόμ. CXXVIII (1969-1970), σσ. 291-319. ["Ἄρθρο συνοδευόμενο ἀπὸ ιταλικές μεταφράσεις ποιημάτων τοῦ Κ. Καβάφη].

215. G. Seferis, *Le gatte di San Nicola.* Traduzione di F. M. Pontani. A cura di E. Crea. Roma Capodanno 1970, σσ. [8]. [Έκδοση ἐκτὸς ἐμπορίου τῆς μεταφράσεως στὰ ιταλικὰ τοῦ ἀνέκδοτου τότε ποιήματος τοῦ Γ. Σεφέρη «Οἱ γάτες τ' Ἀι-Νικόλα». 'Αναδημοσίευση τῆς μεταφράσεως αὐτῆς ἔγινε στὸ *La Fiera Letteraria*, 4 Ἀπριλίου 1971, σ. 4 καὶ στὸν ἀριθ. 264].

216. G. Ritsos, *Poesie*, All'insegna del Pesce d'Oro, Milano 1970 (στή σειρά Il male di Grecia, 1), σσ. 126. [Εἰσαγωγή, μετάφραση στὰ ιταλικὰ τῶν ἔργων τοῦ Γ. Ρίτσου 'Η σονάτα τοῦ σεληνόφωτος, Χρονικό, "Όταν ἔρχεται δὲ Ξένος, 'Ορέστης καὶ βιβλιογραφικὸ σημείωμα].

217. 'Ανδρέας Κάλβου, 'Ωδαί. Κριτική "Έκδοση Filippo Maria Pontani. Ικαρος, [Αθήνα] 1970, σσ. 240.

218. «Traduzioni inedite da Seferis», στὸν τόμο: *Omaggio a Seferis*, Liviana, Padova 1970 [Università di Padova, Studi bizantini e neogreci,

1], σσ. 1-23. [Μετάφραση στά ιταλικά τῶν ποιημάτων τοῦ Γ. Σεφέρη «'Αργὰ μίλοῦσες», «Αύτοκινητό», «Σχόλια», «Εἰς μνήμην», «Δημοτικὸ τραγούδι», «Παντούμ», «Λεωφόρος Συγγροῦ, 1930», «Χάι-Κάι, β', γ', ζ', η'», «Περιγραφή», «Τὸ ζεστὸ νερό», «Ἡ χώρα τοῦ ἀχωρήτου», «Les anges sont blancs», «Ἡ ἀπόφραση τῆς λησμονᾶς», «Kerk. str. oost, Pretoria, Transvaal», «Τριζόνια», «Μέρες τ' Ἀπρίλη '43», «Θεατρίνοι, Μ. Α.», «Λεπτομέρειες στὴν Κύπρο», «Ἄγιαναπά, β'», «Τρεῖς Μοῦλες», «Νεόφυτος ὁ "Ἐγκλειστὸς μιλᾶ». Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', I, 1].

219. «Eschilo, Persiani», στὸν τόμο: *Il teatro greco. Tutte le tragedie.* A cura di C. Diano. Sansoni, Firenze 1970, σσ. 3-26. [Μετάφραση στά ιταλικά τῆς τραγωδίας τοῦ Αἰσχύλου *Πέρσες*].

220. «Euripide, Ecuba», στὸν τόμο: *Il teatro greco* (βλ. προηγούμενο λῆμμα), σσ. 557-583. [Μετάφραση στά ιταλικά τῆς τραγωδίας τοῦ Εὐριπίδη *Ἐκάβη*].

1971

221. V. Vasilikòs: *La foglia. Il pozzo. L'angelicazione.* S.E.I., Torino 1971, σσ. 271. [Εἰσαγωγικά στοιχεῖα γιὰ τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργο τοῦ Βασίλη Βασιλικοῦ, ἀπὸ τὸν Mario Vitti, καὶ μετάφραση στά ιταλικά, ἀπὸ τὸν F. M. Pontani, τοῦ ἔργου του *Tὸ φύλλο. Tὸ πηγάδι. Tὸ ἀγγέλισμα*].

*222. «Ritsos, Poesie inedite», *La Fiera Letteraria*, 29 Ἀπριλίου 1971, σ. 3. [Μετάφραση στά ιταλικά ἐξι ποιημάτων τοῦ Γ. Ρίτσου ἀπὸ τὴν ποιητικὴν συλλογὴν του *Ἀσκήσεις*].

223. «Contro la Grecia dei colonnelli rimangono solo le parole», *La Fiera Letteraria*, 2 Μαΐου 1971, σσ. 6-7. [Μεταφράσεις ἀντιστασιακῶν κειμένων τῶν M. Αὐγέρη, Γ. Ρίτσου, M. Ἀναγνωστάκη].

224. «Il bue magro e la salamandra nuda», *Giornale Italiano di Filologia*, νέα σειρά, τόμ. II (1971), σσ. 152-155. [⁷Αρθρο σχετικὸ μὲ τὸν M. Πλανούδη καὶ τὸν Νόννο].

225. «Σ. Α. Κοσμᾶς, Κεφάλαια ἀπὸ τὴν χρήση τοῦ ἐπιθέτου στὸν Πίνδαρο», *Giornale Italiano di Filologia*, νέα σειρά, τόμ. II (1971), σσ. 241-242. [Βιβλιογραφία].

226. «Seferis, un uomo», *Grecia*, Οκτώβριος 1971, σ. 13.

227. G. Seferis, *Opere*. Club degli Editori, Milano [ἐπειτα UTET, Torino] 1971 (στὴ σειρὰ Scrittori del mondo: i Nobel), σσ. 765. [Εἰσαγωγὴ τοῦ V. Sereni καὶ μεταφράσεις στά ιταλικά τοῦ F. M. Pontani ἀπὸ τὸ ἔργο γενικὰ τοῦ Γ. Σεφέρη καὶ σημειώσεις].

228. «G. Seferis, Presentazione» στὸν τόμο: B. D'Agostino, *Grecia*. Mondadori, Milano 1971 (στὴ σειρὰ Grandi Monumenti), σσ. 6-9. [Μετάφραση στὰ ιταλικὰ τῆς «Παρουσίασης» τοῦ ἔργου ἀπὸ τὸν Γ. Σεφέρη].

1972

229. «R. Anastasi, *Incerti Auctoris, Charidemus. A cura di—.*», *Rivista di Filologia e d'Istruzione Classica*, σειρὰ III, τόμ. C (1972), σσ. 366-368. [Βιβλιογραφία].

230. «In margine alla fortuna dell' "Ècale" [τοῦ "Ἄγι Θέρου]», *Giornale Italiano di Filologia*, νέα σειρά, τόμ. III (1972), σσ. 85-95.

231. *Elegia greca arcaica*. Einaudi, Torino 1972 (στὴ σειρὰ Collezione di poesia, 93), σσ. 206. [Εἰσαγωγή, κείμενα ἀπὸ τοὺς Καλλίνο, Τυρταῖο, Μιμνερμό, Σόλωνα, Θέογνι, Φωκυλίδη, Ξενοφάνη καὶ μεταφράσεις τους στὰ ιταλικά, ποὺ ἐπαναλαμβάνονται ἀπὸ τὸν ἀριθ. 212].

232. «E. Delebecque, *Xenophon, L'art de la chasse. Texte établi et traduit par—.*», *Giornale Italiano di Filologia*, νέα σειρά, τόμ. III (1972), σ. 450. [Βιβλιογραφία].

233. «N. C. Conomis, *Lycurgus, Oratio in Leocratem. Edidit —.*», *Giornale Italiano di Filologia*, νέα σειρά, τόμ. III (1972), σσ. 450-451. [Βιβλιογραφία].

234. «P. Pédech, *Polybe, Histoires. Livre II. Texte établi et traduit par—.*», *Giornale Italiano di Filologia*, νέα σειρά, τόμ. III (1972), σ. 453. [Βιβλιογραφία].

235. «L. G. Westerink, *Olimpiodorus, In Platonis Gorgiam commen-taria. Edidit—.*», *Giornale Italiano di Filologia*, νέα σειρά, τόμ. III (1972), σ. 454. [Βιβλιογραφία].

236. G. Ritsos, *Prima dell'uomo*. Mondadori, Milano 1972 (στὴ σειρὰ Lo Specchio), σσ. 310. [Εἰσαγωγή, κείμενο, μετάφραση στὰ ιταλικὰ τῶν ποιητικῶν ἔργων τοῦ Γ. Ρίτσου: 'Η τελευταία π.'Α. ἐκατονταετία, Ρωμιοσύνη, 'Η ἕορτὴ τῶν ἀνθέων, 'Η γέφυρα, Τὸν νεκρὸν σπίτι, Κάτω ἀπὸ τὸν ἵσιο τοῦ βουνοῦ, 'Ἐπαναλήψεις («Οἱ ἀπόντες», «Οἱ τάφοι τῶν προγόνων μας», «Μετὰ τὴν ἥπτα», «Καὶ διηγώντας ταῦ», «Οἱ Ἡρακλῆς καὶ ἐμεῖς», «Ἡ ἀπόγνωση τῆς Πηγελόπητος», «Σεπτήρια καὶ δαφνηφόρια», «Ἀδελφωσύνη», «Ἡ ζωὴ μας στὶς Φαρές», «Τὰ πρότυπα») καὶ βιο-βιβλιογραφικὲς σημειώσεις].

237. Procopio, *Storia segreta*. Newton Compton, Roma 1972 (στὴ σειρὰ Paperbacks storici, 7), σσ. 162. [Εἰσαγωγή καὶ μετάφραση στὰ ιταλικὰ τοῦ ιστορικοῦ ἔργου τοῦ Προκοπίου Ἀνέκδοτα].

238. *Fortuna greca di Ungaretti*. Liviana, Padova 1972 (στή σειρά Italo-Graeca, 5), σσ. 71. [Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', III, 5].

239. «Kavafis, Undici inediti erotici», *Almanacco dello Specchio*, τόμ. I (1972), σσ. 47-61. [Εἰσαγωγή, κείμενο καὶ μετάφραση].

240. «Kavafis e Keats», στὸ Ἀφιέρωμα: *Studi classici in onore di Quintino Cataudella*, τόμ. IV, Tip. Edigraf, Catania 1972 (κυκλοφόρησε τὸ 1979), [Università di Catania. Facoltà di Lettere e Filosofia], σσ. 141-174.

1973

241. *L'Epillio greco*. Sansoni, Firenze 1973 (στή σειρά Scuola aperta, [13]), σσ. 67. [Εἰσαγωγή, κείμενα ἀπὸ τοὺς Θεόκριτο, Καλλίμαχο, Μουσαῖο, σχόλια].

242. «Euripide, Oreste», *Terzo Programma*, 1973, 1, σσ. 217-258. [Μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τῆς τραγωδίας τοῦ Εὐριπίδη 'Ορέστης].

243. «Noterelle kalviane», 'Ελληνικά, τόμ. 26 (1973), σσ. 118-121.

244. Maximi Planudis, *Idyllium*. Recensuit Ph. M. Pontani. Tipografia La Garangola, Padova 1973 [Università di Padova, Istituto di studi bizantini e neogreci, Quaderni, 7], σσ. 26. [Κριτικὴ ἐκδοση τοῦ ἔργου τοῦ Μάξιμου Πλανούδη Εἰδύλλιον. Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', II, 7].

245. «Esperienze d'un traduttore dal greco», στὸν τόμο: *Premio Città di Monselice per una traduzione letteraria*, τόμ. II, Tip. Antoniana, Monselice 1973, σσ. 21-36.

1974

246. «Epigrammi inediti di Marco Musuro», *Archeologia Classica*, τόμ. XXV - XXVI (1973-1974), σσ. 575-584.

247. «La "Salve Regina" di Giano Laskaris», *Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici*, νέα σειρά, τόμ. X - XI (1973-1974), σσ. 109-112.

248. C. Kavafis, *Poesie nascoste*. Mondadori, Milano 1974 (στή σειρά Lo Specchio), σσ. 110. [Εἰσαγωγή, κείμενο, μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τῶν Ἀνεκδότων Ποιημάτων (1882-1923) τοῦ Κ. Καβάφη, σημειώματα].

249. G. Ritsos, *Diciotto canzonette della patria amara*. F. Riva, Verona 1974, σσ. [32]. [Ἐκδοση ἑκτὸς ἐμπορίου τῆς μεταφράσεως στὰ ἵταλικὰ τῆς ποιητικῆς συλλογῆς τοῦ Γ. Ρίτσου Δεκαοχτὼ λιανοτράγονδα τῆς πικρῆς πατρίδας].

250. «Ancora sulla fortuna greca di Dante», *Lettere Italiane*, τόμ. XXVI (1974), σσ. 297-309.

251. Procopio, *La guerra gotica*. Newton Compton, Roma 1974 [Paperbacks storici, 17], σσ. 431. [Εἰσαγωγὴ καὶ μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τοῦ 5ου, 6ου καὶ 7ου βιβλίου (ὅπου ἔξιστοροῦνται οἱ πόλεμοι τοῦ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τῶν Γότθων) ἀπὸ τὸ ἱστορικὸ ἔργο τοῦ Προκοπίου Ὅπερ τῶν Πολέμων λόγοι].

252. «I fiori d'Alessandra e il frutto», στὸ Ἀφιέρωμα: *Scritti in onore di Caterina Vassalini*, raccolti da L. Barbesi. Fiorini, Verona 1974, σσ. 381-391, [Ἄρθρο σχετικὸ μὲ τὴν Alessandra Scala καὶ τὸν A. Poliziano].

253. «Presentazione», στὸν τόμο: *Tὰ Νέα Γράμματα. Lettere Nuove (1935-1945)*. A cura di M. Peri. Edizioni dell' Ateneo, Roma 1974 [Indici ragionati dei periodici letterari europei, 4], σσ. 9-14. [Παρουσίαση τοῦ έργου].

1975

254. «Un poeta calabro-greco [F. Mastroianni]», *Calabria Cultura*, τόμ. II/1-2 (1975), σσ. 158-159.

255. *La morte degli eroi*. Sansoni, Firenze 1975 [Scuola aperta, [67]], σσ. 98. [Ομηρικὴ ἀνθολογία].

256. «“La distruzione di Melos” di Ghianis Ritsos», στὸ Ἀφιέρωμα: *Scritti in onore di † Carlo Diano*, Patron, Bologna 1975, σσ. 325-343. [Σημείωμα καὶ μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τοῦ ἔργου τοῦ Γ. Ρίτσου Ὁ Ἀφανισμός τῆς Μήλου].

257. «La Voskopula», στὸν τόμο: Anonimo Grecese, *La Voskopula*. Tipografia La Garangola, Padova 1975 [Università di Padova, Istituto di Studi Bizantini e Neogreci, Quaderni, 9], σσ. 37-75. [Μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τοῦ ποιμενικοῦ εἰδυλλίου Ἡ Βοσκοπούλα. Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', II, 9].

1976

258. *95 prosatori greci. Lettere e versioni per il Liceo*. D'Anna, Messina-Firenze 1976, σσ. 486. [Ἐγχειρίδιο γιὰ τοὺς μαθητὲς τῶν Λυκείων, μὲ τὴ συνεργασία τοῦ B. Martinelli-Sublis].

259. T. Papatsonis, *La verità. Poesie scelte e tradotte* da F. M. Pontani. Tip. Luxograph, Palermo 1976 [Istituto Siciliano di Studi Bizantini e Neoellenici, Quaderni di poesia neogreca, 4], σσ. 76. [Εἰσαγωγή, κείμενα καὶ μεταφράσεις στὰ ἵταλικὰ τῶν ποιημάτων τοῦ T. K. Παπατσώνη]

«Σχῆμα», «Λιτανεῖς τῆς Παναγίας», «Beata Beatrix», «Μιὰ δευτέρᾳ τοῦ ἔτους», «Πρὸ τῆς ἐλεύσεως», «Βραδύνοι», «Μῆθος», «Τὸ κούτσουρο τῶν γερόντων», «Τὰ καπηλεῖα», «Ἀττικά», «Μῆνις ἀείδω», «Τατουάζ», «Γιὰ τοὺς φτωχοὺς ἀνθρώπους», «Guide blu» καὶ ἀποσπάσματος ἀπὸ τὴν ποιητικὴ συλλογὴ *Ursa minor*].

260. «Il poema inedito "Agamemnone" di Ghiannis Ritsos», *La Fiera Letteraria*, 6 Ιουνίου 1976, σσ. 8-10. [Σημείωμα καὶ μετάφραση στὰ ιταλικὰ τοῦ ἔργου τοῦ Γ. Ρίτσου *'Αγαμέμνων*].

261. «L'Aristofane del Romagnoli», στὸν τόμο: *Premio Città di Monselice per una traduzione letteraria*, τόμ. V, Bertoncello Artigrafiche Cittadella, Monselice 1976, σσ. 3-21. [Αναδημοσίευση στὸν τόμο: *La traduzione dei classici a Padova* (Atti del IV Convegno sui problemi della traduzione letteraria, Monselice, 1 giugno 1975), Antenore, Padova 1976, σσ. 3-21].

262. «Koraïs e Eschilo», στὸν τόμο: *Miscellanea neogreca* (Atti del I Convegno Nazionale di Studi Neogreci, Palermo, 17-19 maggio 1975), Accademia di Scienze, Lettere e Arti di Palermo, Palermo 1976, σσ. 151-163.

263. *I lirici corali greci. Ètà classica*. Einaudi, Torino 1976 (στὴ σειρὰ I millenni), σσ. XLII + 430. [Εἰσαγωγὴ καὶ μεταφράσεις στὰ ιταλικὰ ἀπὸ τοὺς Σιμωνίδη, Βασχυλίδη, Πίνδαρο μὲ βιο-βιβλιογραφικὰ σημειώματα].

264. «Traduzioni da Seferis», στὸν συλλογικὸν τόμο: *Memoria di Seferis. Studi critici*. Olschki, Firenze 1976 [Università di Padova: Pubblicazioni della Facoltà di Lettere e Filosofia, LVII], σσ. 9-14. [Πρόκειται γιὰ ἀναδημοσίευση τοῦ ἀριθμοῦ 215 καὶ δύο μεταφράσεων τῶν ποιημάτων «Ἐπὶ ἀσπολάθων», «Τὸ ἀπομεσάμερο ἐνὸς φαύλου» τοῦ Γ. Σεφέρη. Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', V, 1].

265. «Rilievi sul "Tordo"», στὸν συλλογικὸν τόμο: *Memoria di Seferis. Studi critici* (βλ. προηγούμενο λῆμμα), σσ. 201-265. [Άρθρο σχετικὸ μὲ τὸ ἔργο τοῦ Γ. Σεφέρη *Kíkλη*. Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', V, 1].

266. «Ιωάννας Τσάπου, Ὁ ἀδελφός μου Γιῶργος Σεφέρης», στὸν συλλογικὸν τόμο: *Memoria di Seferis. Studi critici*, σσ. 327-329. [Βιβλιογραφία. Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', V, 1].

267. «Ancora su Seferis e Montale», στὸν συλλογικὸν τόμο: *Memoria di Seferis. Studi critici*, σσ. 339-341. [Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', V, 1].

1977

268. «Introduzione», στὸν τόμο: Procopio di Cesarea, *Le guerre*. Einaudi, Torino 1977 (στὴ σειρὰ I millenni), σσ. VII-XLI. [Εἰσαγωγὴ στὴν ἔκδοση τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Προκοπίου: 'Υπὲρ τῶν Πολέμων λόγοι].

269. «I cinquant' anni di una poesia ["Sailing to Byzantium" τοῦ W. B. Yeats]», *Siculorum Gymnasium* (Catania), νέα σειρά, τόμ. XXX (1977), σσ. 325-329.

270. Euripide, *Tutte le tragedie*, τόμ. I-III, Newton Compton, Roma 1977 [Paperbacks classici latini e greci, 8, 9, 10], σσ. 293 + 297 + 285. [Εἰσαγωγὴ καὶ μετάφρασεις τῶν τραγωδιῶν τοῦ Εὐριπίδη].

271. «Un secolo di traduzioni da Catullo», *Rivista di Cultura Classica e Medioevale*, τόμ. XIX (1977), σσ. 625-644.

272. «F. Codino, *Esiodo, Le opere e i giorni*. Traduzione di—», *Siculorum Gymnasium*, νέα σειρά, τόμ. XXX (1977), σσ. 746-747.

273. «Le traduzioni italiane del "Lambros" [τοῦ Δ. Σολωμοῦ]», *Folia Neohellenica*, τόμ. II (1977), σσ. 91-104.

274. «Tommaseo e i canti popolari greci», στὸν τόμο: *Nicolò Tommaseo nel centenario della morte*. A cura di V. Branca e G. Petrocchi. Olschki, Firenze 1977 [Civiltà veneziana-Saggi, 22], σσ. 461-483.

1978

275. *Antologia Palatina*, τόμ. I, Einaudi, Torino 1978 (στὴ σειρὰ I millenni), σσ. 521. [Εἰσαγωγὴ, κείμενο, μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τῶν βιβλίων I-VI τῆς *Παλατινῆς Ἀνθολογίας*, κριτικὸ ὑπόμνημα καὶ σημειώσεις.]

276. «Epigrammi umanistici inediti (Vat. Lat. 9781)», στὸ Ἀφιέρωμα: *Studi in onore di Anthos Ardizzone*, τόμ. II, Edizioni dell'Ateneo, Roma 1978, σσ. 709-720.

277. «Patroclo, Musuro e Capodivacca», στὸν τόμο: *Miscellanea 1*. Liviana, Padova 1978 [Università di Padova. Istituto di Studi Bizantini e Neogreci], σσ. 81-87. [Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', IV, 1].

278. Sofocle, *Tutte le tragedie*. Newton Compton, Roma 1978 [Paperbacks classici latini e greci, 12], σσ. 365. [Εἰσαγωγὴ καὶ μετάφραση τῶν τραγωδιῶν τοῦ Σοφοκλέους].

279. «K. Kariotakis, Suicidi ideali», *Almanacco dello Specchio*, τόμ. VII (1978), σσ. 41-73. [Εἰσαγωγὴ, κείμενο καὶ μετάφραση στὰ ἵταλικά εἴκοσι].

ποιημάτων τοῦ Κ. Καρυωτάκη, μεταξὺ τῶν ὅποίων καὶ τὸ «'Ιδανικοὶ αὐτόχθονες», ἀπὸ τὸ ὅποῖο ἐπῆρε τὸν τίτλο του καὶ τὸ ὄρθρο].

1979

280. «Due maestri che non hanno fatto scolari [C. Marchesi, M. Valgimigli]», *Avanti!*, 25 Μαρτίου 1979, σ. 3.

281. «La voce di un pacifista nella Grecia liberata [Γ. Ρίτσου]», *Avanti!*, 6 Μαΐου 1979, σ. 3.

282. «Mali culices», *Siculorum Gymnasium*, νέα σειρά, τόμ. XXXII (1979), σσ. 43-67.

283. *Antologia Palatina*, τόμ. II, Einaudi, Torino 1979 (στὴ σειρὰ I millenni), σσ. 545. [Κείμενο, μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τῶν βιβλίων VII-VIII τῆς Παλατινῆς Ἀνθολογίας, κριτικὸς ὑπόμνημα καὶ σημειώσεις].

284. «G. Ritsos, 12 poesie su Kavafis», στὸν τόμο: M. Peri, *Kavafis / Ritsos*. Tipografia La Ciclografica, Padova 1979 [Università di Padova. Istituto di Studi Bizantini e Neogreci], σσ. 29-42. [Μετάφραση τῆς ποιητικῆς συλλογῆς τοῦ Γ. Ρίτσου: 12 ποιήματα γιὰ τὸν Καβάφη].

285. «Esperimenti di traduzione da Nonno», *Kourovía*, τόμ. III (1979), σσ. 145-148.

286. «D. Solomòs, Lambro», στὸν τόμο: *Miscellanea 2*. Tipografia La Ciclografica, Padova 1979 [Università di Padova. Istituto di Studi Bizantini e Neogreci], σσ. 157-190. [Μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τοῦ ποιήματος τοῦ Δ. Σολωμοῦ «Ο Λάμπρος». Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', IV, 2].

287. «Esperienze d'un traduttore dei tragici greci», *Dioniso*, τόμ. L (1979), σσ. 59-75.

288. G. Athanas, *Quadretti italiani*. A cura di F.M. Pontani. Centro Stampa Palazzo Maldura, Padova 1979 [Italo-Graeca, 7], σσ. 69. [Εἰσαγγή, κείμενο καὶ μετάφραση στὰ ἵταλικὰ τῆς ποιητικῆς συλλογῆς τοῦ Γ. Αθάνα Ιταλικὲς Μακέττες. Βλ. καὶ ἀριθ. Δ', III, 7].

289. Virgilio, *Eneide*. Edizioni dell' Elefante, Roma 1979, σσ. 33-215. [Χωρία ἀνθολογημένα καὶ μεταφρασμένα στὰ ἵταλικά].

290. «Demetrio Mosco e Alessandro Fortio (Rettifiche e postille)», στὸ Ἀφιέρωμα: *Medioevo e Rinascimento veneto con altri studi in onore di Lino Lazzarini*, τόμ. II. Antenore, Padova 1979 [Medioevo e Umanesimo, 35], σσ. 39-49.

1980

291. *Antologia Palatina*, τόμ. III, Einaudi, Torino 1980 (στή σειρά I millenni), σσ. 751. [Κείμενο, μετάφραση στά ιταλικά τῶν βιβλίων IX-XI τῆς Παλατινῆς Ἀνθολογίας, κριτικό υπόμνημα καὶ σημειώσεις].

292. N. Kazantzakis, *Commedia. Tragedia di un atto*. Edizioni del Paniere, Verona 1980, σσ. 45. [Μετάφραση στά ιταλικά τοῦ θεατρικοῦ έργου τοῦ N. Καζαντζάκη Κωμῳδία. Τραγωδία μονόπρακτη].

293. *Lezioni sul teatro cretese*. Tipografia La Ciclografica, Padova 1980 [Università di Padova. Istituto di Studi Bizantini e Neogreci, Quaderni, 17], σσ. 126. [Βλ. καὶ δριθ. Δ', II, 17].

1981

294. «Versi greci adespoti in lode di Venezia», *Atti e Memorie dell'Accademia Patavina di Scienze, Lettere ed Arti*, τόμ. XCIII (1980-1981), σσ. 139-143.

295. «Il greco di Gianfrancesco Mussato peritoso umanista», *Rivista di Studi Bizantini e Slavi*, τόμ. I (1981), σσ. 131-163.

296. *Antologia Palatina*, τόμ. IV, Einaudi, Torino 1981 (στή σειρά I millenni), σσ. 530. [Κείμενο, μετάφραση στά ιταλικά τῶν βιβλίων XII-XVI τῆς Παλατινῆς Ἀνθολογίας, κριτικό υπόμνημα καὶ σημειώσεις].

297. «Ungaretti e la Grecia», στὸν τόμο: *Atti del Convegno Internazionale su Giuseppe Ungaretti (3-6 ottobre 1979)*, Ed. «4 venti», Urbino 1981, σσ. 583-595.

1982

298. «Sui poeti bizantini di Terra d'Otranto», στὸ Αφιέρωμα: *Bisanzio e l'Italia. Raccolta di studi in memoria di Agostino Pertusi. Vita e Pensiero*, Milano 1982 [Scienze Filologiche e letteratura, 22], σσ. 322-330.

299. «Questa Saffo è tutta rosa», *Il Globo*, 8 Απριλίου 1982, σ. 13. [Βιβλιογραφία τοῦ έργου G. Mascioni, *Saffo*].

300. «Gli "Inni omerici" a Crotone», *Calabria Libri*, τόμ. I (1982), σσ. 133-145.

301. «Una poetessa calabrese [A. M. Corsaro] tradotta in greco», *Calabria Libri*, τόμ. I (1982), σσ. 145-147.

302. «La spirale della tirannide», *Il Globo*, 24 Ιουλίου 1982, σ. 13. [Βιβλιογραφία τοῦ ἔργου: L. Storoni Mazzolani, *Tiberio o la spirale del potere*].

303. «Una storia tutta greca», *Il Globo*, 16 Σεπτεμβρίου 1982, σ. 11. [Βιβλιογραφία τοῦ ἔργου: A. Momigliano, *La storiografia greca*].

304. «Ancora sugli epigrammi di Demetrio Mosco», στὸ Ἀφιέρωμα: *Miscellanea 3. Studi in onore di Elpidio Mioni*. Liviana, Padova 1982 [Università di Padova. Istituto di Studi Bizantini e Neogreci], σσ. 83-94. [Βλ. καὶ ἀρθ. Δ', IV, 3].

305. Th. Anghelopoulos, *Alessandro il Grande*. ERI, Torino 1982, σσ. 25-61. [Μετάφραση στὰ ἵταλικά τοῦ κυνηγατογραφικοῦ ἔργου (σενάριον) τοῦ Θ. Ἀγγελόπουλου, *O Μεγαλέξανδρος*].

306. «Lo scoliaste e Cometa [Antologia Palatina XV 36, 37]», στὸ Ἀφιέρωμα: *Studi in onore di A. Colonna*, Perugia 1982, σσ. 247-253.

1983

307. «Un ulisside polacco [Alberto Andrasione] e i Mussato di Padova», *Museum Patavinum (Rivista semestrale della Facoltà di Lettere e Filosofia)* [dell'Università di Padova], τόμ. I/1 (1983), σσ. 141-149.

308. «Le traduzioni delle "Bucoliche"», στὸν τόμο: *Premio Città di Monselice per la traduzione letteraria e scientifica*, τόμ. XII, Centro Stampa Palazzo Maldura, Monselice 1983, σσ. 1-21.

*309. «Nonniana», *Museum Patavinum*, τόμ. I/2 (1983), σσ. 353-378.

*310. «Un umanista franco-patavino: Claudio Aneantherus», στὸ Ἀφιέρωμα: *Miscellanea di studi in onore di Vittore Branca, III, Umanesimo e Rinascimento a Firenze e a Venezia*, Olshki, Firenze 1983, σσ. 115-131.

*311. «Costantino Kavafis. Cinque poesie inedite su Giuliano», *Almanacco dello Specchio*, τόμ. XI (1983), σσ. 43-53. [Σημείωμα, κείμενο καὶ μετάφραση στὰ ἵταλικά].

*312. «Ludicra», *Atti e Memorie dell' Accademia Patavina di Scienze, Lettere ed Arti*, τόμ. XCV, μέρος III, 1982-1983, σσ. 149-157.

*313. «Lettura dell' ode IV di Kalvos», *Homonoia (Yearbook of the Chair of Greek Philology of the University L. Eötvös - Budapest)*, τόμ. V (1983), σσ. 242-264. [Δοκίμιο, κείμενο, μετάφραση στὰ ἵταλικά τῆς ὁδῆς τοῦ Ἀ. Κάλβου «Εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον】.

314. «Lettura dell'ode seconda di Kalvos», *Παρνασσός*, τόμ. 25 (1983) [= *Τιμητικὸς τόμος εἰς Μνήμην Γεωργίου Θ. Ζώρχα. Ἐπιμέλεια Γεωργίου Κ. Πουρναροπούλου καὶ Π.Δ. Μαστροδημήτρη.* "Εκδοσις Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός», 'Αθῆναι 1984], σσ. 187-207. [Δοκίμιο, κείμενο, μετάφραση στὰ Ιταλικὰ τῆς ώδης τοῦ 'Α. Κάλβου «Εἰς δόξαν»].

ΛΗΜΜΑΤΑ ΣΕ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΕΣ

*1. Σὲ συνεργασίᾳ μὲ τὸν Bruno Lavagnini, παρουσίασε διάφορα ἔργα τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας στὸ *Dizionario delle opere e dei personaggi*. Bompiani, Milano 1947-1948, τόμ. 1-9. Ἀναλυτικότερα πρόκειται γιὰ τὰ ἔξης ἔργα: 'Ελληνικὰ δημοτικὰ τραγούδια, Χρονικὸν τοῦ Μαχαιρᾶ, Γύπαρις τοῦ Γ. Χορτάτση, *Lamentazioni* καὶ *Miserere* τοῦ Λ. Ἀλλατίου, 'Η Βοσκοπούλα, 'Η Λύρα καὶ Λυρικὰ τοῦ 'Α. Κάλβου, *Poemata* τοῦ Κ. Καθάρη, *Poemata* τοῦ Κ. Κρυστάλλη, 'Ερωτόκοιτος καὶ 'Η θυσία τοῦ 'Αβραὰμ τοῦ Β. Κορνάρου, 'Ερωφίλη τοῦ Γ. Χορτάτση, *Tò βοτάνι τῆς ἀγάπης* τοῦ Γ. Δροσίνη, *Ληξούρι 1856* καὶ *Μυστήρια τῆς Κεφαλονιᾶς* τοῦ 'Α. Λασκαράτου, 'Ο "Ορκος τοῦ Γερ. Μαρκορᾶ, 'Ο *Βασιλικὸς* τοῦ 'Α. Μάτεση, *Les Cantilènes*, *Iphigenie en Tauride*, *Le Pèlerin Passioné*, *Les Stances*, *Les Syrtes*, *Τρυγόνες* καὶ 'Εχιδναι τοῦ J. Moréas, 'Ο 'Αρχαιολόγος τοῦ 'Α. Καρκαβίτσα, 'Αρχιτέκτων Μάρθας, *Παγὰ λαλέοντα* καὶ *Μαρία Πενταγιώτισσα* τοῦ Π. Νιρβάνα, 'Ο Δωδεκάλογος τοῦ Γύρτου, 'Η Φλογέρα τοῦ Βασιλιᾶ, 'Ιαμβοὶ καὶ ἀνάπταιστοι, Θάνατος παλληκαριοῦ, 'Η ωμη τριλογία, *Τρισεύγενη* καὶ 'Η ἀσάλευη ζωὴ τοῦ Κ. Παλαμᾶ, 'Η Φόνισσα τοῦ 'Α. Παπαδιαμάντη, *Χαρακτῆρες* καὶ *Poemata* τοῦ Δ. Παπαρρηγόπουλου, *Poemata* τοῦ 'Αχ. Παράσχου, 'Η χῶστὸν χάος καὶ *Oι τρίλλιες ποὺ σβήνουν τῆς* M. Πολυδούρη, *Oι μουσικὲς φωνὲς* τοῦ Α. Πορφύρα, *Poemata Ηλαιὰ καὶ Νέα* τοῦ 'Αχ. Προβελέγγιου, *Στίχοι* τοῦ Στ. Σαχλίκη, *Oι ἐλεύθεροι πολιορκημένοι* καὶ *Poemata* τοῦ Δ. Σολωμοῦ *Odes d'un jeune grec* καὶ 'Ο 'Οδοιπόρος τοῦ Π. Σούτσου, *Poemata διάφορα* τοῦ 'Ι. Τυπάλδου, *Βασιλεὺς ὁ Ροδολύτος* τοῦ 'Ι.-'Α. Τρωτίου, *Θησηῖς*, 'Αθανάσιος Διάκος, 'Η Κυρὰ Φροσύνη, *Φωτεινὸς* καὶ *Στιχονογήματα* τοῦ 'Α. Βαλαωρίτη, *Poemata* τοῦ 'Ι. Βηλκρᾶ, *Tò ἀμάρτημα τῆς μητρός μου* τοῦ Γ. Βιζυηνοῦ.

*2. «Grecia-Letteratura», στὰ *Enciclopedia Cattolica*. Cura editoriale Sansoni, Città del Vaticano 1948-1954, τόμ. 1-12.

*3. Σὲ συνεργασίᾳ μὲ τὸν S. G. Mercati παρουσίασε διάφορους νεοελληνικὲς λογοτέχνες στὸ *Enciclopedia dello spettacolo*. Casa editrice Le Maschere, Roma 1954-1962, τόμ. 1-9. Ἀναλυτικότερα πρόκειται γιὰ τοὺς ἔξης λογοτέχνες: 'Α. Κάλβο, K. Χρηστομάνο, Σ. Μελᾶ, K. Παλαμᾶ, N. Πολέτη, 'Α. Σικελικού, Δ. Σολωμό, 'Α. Τερζάκη, 'Α. Θρύλο, Σ. Βασιλειάδη, Δ.

Βερναρδάκη, Γ. Ξενόπουλο, καθώς και για τὸ ἔργο τοῦ Β. Κορνάρου *'Η θυσία τοῦ Ἀβραάμ.*

*4. Παρουσίασε διάφορους νεοέλληνες λογοτέχνες στὸ *Enciclopedia Italiana*. Istituto dell'Enciclopedia Italiana, Roma 1938-1948, Appendice II. Αναλυτικότερα πρόκειται γιὰ τοὺς ἔξῆς λογοτέχνες: Κ. Καβάφη, Σ. Μυριβήλη, Γ. Σεφέρη, Ἀ. Σικελιανό, Η. Βενέζη, καθώς και γιὰ τὸ ἔκτενὲς λῆμα «Grecia-Letteratura greca moderna».

*5. Παρουσίασε διάφορους νεοέλληνες λογοτέχνες στὸ *Enciclopedia Le Muse*. De Agostini, Novara 1968, τόμ. 1-12. Αναλυτικότερα πρόκειται γιὰ τοὺς ἔξῆς λογοτέχνες: Ἀ. Κάλβο, Κ. Καρυωτάκη, Κ. Καβάφη, Ν. Καζαντζάκη, Β. Κορνάρο, Κ. Κρυστάλλη, Σ. Μυριβήλη, Κ. Παλαμᾶ, Ἀ. Παπαδιαμάντη, Θ. Πρόδρομο, Γ. Ψυχάρη, Γ. Σεφέρη, Ἀ. Σικελιανό, Δ. Σολωμό, Ἀ. Βαλαωρίτη, Η. Βενέζη, Γ. Ξενόπουλο, καθώς και γιὰ τὸ ἔκτενὲς λῆμα «Neogreca Letteratura».

*6. Παρουσίασε διάφορους νεοέλληνες λογοτέχνες στὸ *Enciclopedia Universo*. De Agostini, Novara 1969. Αναλυτικότερα πρόκειται γιὰ τοὺς ἔξῆς λογοτέχνες: Κ. Καβάφη, Ἀ. Κάλβο, Γ. Σεφέρη, Δ. Σολωμό, καθώς και γιὰ τὸ ἔκτενὲς λῆμα «Grecia moderna - Letteratura».

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ F. M. PONTANI
 (1964-1983)

I. STUDI BIZANTINI E NEOGRECI.

1. *Ommagio a Seferis*, Liviana, Padova 1970 [Studi bizantini e neogreci, 1], σσ. XI + 244. [Βλ. και ἀριθ. Β', 218].
2. *Lessico di Kavafis*, A cura di G. Lorando, L. Marcheselli, A. Gentilini. Liviana, Padova 1970 [Studi bizantini e neogreci, 2], σσ. XXX + 161.
3. A. Gentilini, *Fortuna neogreca di Pindaro*, Liviana, Padova 1971 [Studi bizantini e neogreci, 3], σσ. XIV + 225.
4. Theodori Prodromi, *De Manganis*, Ed. S. Bernardinello, Liviana, Padova 1972 [Studi bizantini e neogreci, 4], σσ. VIII + 138.
5. E. Mioni, *Introduzione alla paleografia greca*, Liviana, Padova 1973 [Studi bizantini e neogreci, 5], σσ. VIII + 138 + 30 πίνακες ἐκτός κειμένου.
6. A. Meschini, *Cristoforo Kondoleon*, Liviana, Padova 1973 [Studi bizantini e neogreci, 6], σσ. 91.
7. L. Martini, *Fortuna neogreca di Filottete*, Liviana, Padova 1974 [Studi bizantini e neogreci, 7], σσ. 121.
8. *I codici greci in minuscola dei sec. IX e X della biblioteca Nazionale Marciana*, Descrizione e tavole a cura di E. Mioni e M. Formentin. Liviana, Padova 1975 [Studi bizantini e neogreci, 8], σσ. 61 + 49 πίνακες.
9. G. Laskaris, *Epigrammi greci*. A cura di A. Meschini. Liviana, Padova 1976 [Studi bizantini e neogreci, 9], σσ. 237.
10. M. Formentin, *I codici greci di medicina nelle Tre Venezie*, Liviana, Padova 1978 [Studi bizantini e neogreci, 10], σσ. 117.
11. A. Meschini, *Teodoro Rendios*, Liviana, Padova 1978 [Studi bizantini e neogreci, 11], σσ. 103.

12. A. Meschini, *Michele Sofianòs*, Liviana, Padova 1981 [Studi bizantini e neogreci, 12], σσ. 115.
13. *Πίνακας λέξεων τοῦ Καρυωτάκη*. Ἐπιμέλεια M. Peri. Liviana, Padova 1983 [Studi bizantini e neogreci, 13], σσ. 231.
14. *Lirica greca da Archiloco a Elitis. Studi in onore di Filippo Maria Pontani*, Liviana, Padova 1984 [Studi bizantini e neogreci, 14], σσ. 488. [Κυκλοφόρησε μειά τὸν θάνατο τοῦ F.M. Pontani].

II. QUADERNI.

1. M. Peri, *Fonti del «Niceforo Foca» di D.N. Vernardakis*, Borghero, Padova 1972 [Quaderni, 1], σσ. 23. [Τόμος ἐκτὸς ἐμπορίου].
2. L. Martini, *Per il testo dello «Stathis»* Borghero, Padova 1972 [Quaderni, 2], σσ. 23. [Τόμος ἐκτὸς ἐμπορίου].
3. C. Stevanoni, *Le traduzioni di poesia latina di C. Theotokis*, [Borghero], Padova 1972 [Quaderni, 3], σσ. 75.
4. A. Meschini, *Il codice Vallicelliano di Arete*, Tipografia La Garangola, Padova 1972 [Quaderni, 4], σσ. 18 + 2 πίνακες ἐκτὸς κειμένου.
5. M. Peri, *Sul linguaggio di Kariotakis*, [Borghero], Padova 1972 [Quaderni, 5], σσ. 55.
6. L. Augliera, *In margine alla fortuna neogreca di Dante*, [Borghero], Padova 1972 [Quaderni, 6], σσ. 19.
7. Maximi Planudis, *Idyllium*. Recensuit Philippus M. Pontani. Tipografia La Garangola, Padova 1973 [Quaderni, 7], σσ. 26. [Βλ. καὶ ἀριθ. B', 244].
8. A. Meschini, *La monodia di Stafidakis*, Tipografia La Garangola, Padova 1974 [Quaderni, 8], σσ. 20.
9. Anonimo Cretese, *La Voskopula*. A cura di S. Alexiou, A. Gentili, M. Peri, F. M. Pontani. Tipografia La Garangola, Padova 1975 [Quaderni, 9], σσ. 102. [Εἰσαγωγή, κείμενο, ποιητικὴ μετάρρραση, γλωσσάριο, βιβλιογραφικὸ σημεῖωμα. Βλ. καὶ ἀριθ. B', 257].
10. L. Martini, *Una traduzione neogreca inedita: «Il vero amico» di C. Goldoni*, Tipografia La Ciclografica, Padova 1976 [Quaderni, 10], σσ. 81.

11. M. Peri, *Strutture in Kavafis*, [Tipografia La Ciclografica], Padova 1976 [Quaderni, 11], σσ. 40.
12. A. Gentilini Grinzato, *Una traduzione neogreca inedita: «La moglie saggia» di C. Goldoni*, Tipografia La Ciclografica, Padova 1976 [Quaderni, 12], σσ. 69.
13. Demetrio Mosco, *La storia di Elena e Alessandro*. A cura di A. Meschini. Tipografia La Ciclografica, Padova 1977 [Quaderni, 13], σσ. 101.
14. C. Stevanoni, *Una traduzione neogreca inedita: «La locandiera» di C. Goldoni*, Tipografia La Ciclografica, Padova 1977 [Quaderni, 14], σσ. 83.
15. M. Peri, *Una traduzione neogreca inedita: «La dama prudente» di C. Goldoni*, Tipografia La Ciclografica, Padova 1979 [Quaderni, 15], σσ. 45.
16. M. Peri, *In margine alla formazione poetica di Dionisio Solomòs*, Tipografia La Ciclografica, Padova 1979 [Quaderni, 16], σσ. 25.
17. F. M. Pontani, *Lezioni sul teatro cretese*, Tipografia La Ciclografica, Padova 1980 [Quaderni, 17], σσ. 126. [Βλ. καὶ ἀριθ. Β', 293].
18. A. G. Papaioannu, *Tὰ Ἑλληνικὰ παλαιότυπα τοῦ Διονυσίου Θερειάνοῦ στὴν Biblioteca Civica τῆς Τεγγέστης (1744-1863)*, Tipografia La Ciclografica, Padova 1981 [Quaderni, 18], σσ. 67.
19. A. Fagherazzi, *Modelli epistolari di Atanasio Chatzikis*, Tipografia La Ciclografica, Padova 1981 [Quaderni, 19], σσ. 73.
20. A. G. Papaioannu, *Tὰ Ἑλληνικὰ παλαιότυπα τοῦ Διονυσίου Θερειάνοῦ στὴν Biblioteca Civica τῆς Τεγγέστης (1864-1897)*, Tipografia La Ciclografica, Padova 1983 [Quaderni, 20], σσ. 150.

III. ITALO - GRAECA.

1. F. M. Pontani, *Foscolo e il greco moderno*, Istituto Grafico Tiberino, Roma 1964 [Italo-Graeca, 1], σσ. 52. [Βλ. καὶ ἀριθ. Β', 177].
2. F. M. Pontani, *Inediti di Sarandaris*, Istituto Grafico Tiberino, Roma 1965 [Italo-Graeca, 2], σσ. 100. [Βλ. καὶ ἀριθ. Β', 187].
3. F. M. Pontani, *Fortuna neogreca di Dante*, Istituto Grafico Tiberino, Roma 1966 [Italo-Graeca, 3], σσ. 76. [Βλ. καὶ ἀριθ. Β', 190].

4. F. M. Pontani, *Lessico teatrale italo-greco*, Delta, Roma 1969 [Italo-Graeca, 4], σσ. 31. [Βλ. καὶ ἀριθ. B', 210].
5. F. M. Pontani, *Fortuna greca di Ungaretti*, Liviana, Padova 1972 [Italo-Graeca, 5], σσ. 71. [Βλ. καὶ ἀριθ. B', 238].
6. C. Stevanoni, *Fortuna greca di Montale*, Liviana, Padova 1973 [Italo-Graeca, 6], σσ. 62.
7. G. Athanas, *Quadretti italiani*. A cura di F. M. Pontani, Centro Stampa Palazzo Maldura, Padova 1979 [Italo-Graeca, 7], σσ. 69. [Βλ. καὶ ἀριθ. B', 288].

IV. MISCELLANEA.

1. *Miscellanea*, 1, Liviana, Padova 1978, σσ. 100. [Βλ. καὶ ἀριθ. B', 277].
2. *Miscellanea*, 2, Tipografia La Ciclografica, Padova 1979, σσ. 190. [Βλ. καὶ ἀριθ. B', 286].
3. *Miscellanea*, 3. *Studi in onore di Elpidio Mioni*, Liviana, Padova 1982, σσ. 101. [Βλ. καὶ ἀριθ. B', 304].

V. EKTOΣ ΣΕΙΡΑΣ

1. *Memoria di Seferis. Studi critici*. Olschki, Firenze 1976 [Università di Padova: Pubblicazioni della Facoltà di Lettere e Filosofia, LVII], σσ. 344. [Βλ. καὶ ἀριθ. B', 264, 265, 266, 267].

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ*

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

- 'Αγγελόπουλος Θ., Β' 305
 "Άγρας Τ., Β' 28
 'Αθένας Γ., Β' 19, 20, 25, 28, 40, 111, 288
 'Αθανασούλης Κ., Β' 164, 196
 Αισχύλος, Β' 61, 64, 65, 66, 70, 100, 120,
 124, 156, 204, 219, 262
 'Αλκαῖος, Β' 188, 212
 'Αλκμάν, Β' 203, 212
 'Αλλάτιος Λ., Γ" *1
 'Αναγνωστάκη Λ., Β' 211
 'Αναγνωστάκης Μ., Β' 223
 'Ανακρέων, Β' 188, 212
 "Ανινος Σπ., Β' *1, *2
 'Αντωνίου Δ., Β', 73, 108, 121
 'Αριστοφάνης, Β' 186, 261
 'Αρχίλοχος, Β' 212
 Αδγέρης Μ., Β' 223
- Βακχυλίδης, Β' 263
 Βαλαωρίτης 'Α., Γ" *1, *5
 Βαρβιάνης Ν., Β' 136, 138
 Βασιλειάδης Σπ., Γ" *3
 Βασιλικός Β., Β' 211, 221
 Βενέζης 'Η., Β' 110, Γ" *4, *5
 Βερναρδάκης Σ., Γ" *3
 Βηλαρᾶς 'Ιω., Β' 157, Γ" *1
 Βησσαρίων, Β' 208
 Βιζυηνὸς Γ., Γ" *1
 Βρεττάκος Ν., Β' 164
- Γιαννοπούλου Μ., βλ. 'Επτανησία Μ.
 Δάφνη Αι., Β' 112
 Δροσίνης Γ., Β' 119, Γ" *1
 'Ελύτης 'Οδ., Β' 73, 108, 121
 'Επίκουρος, Β' 145
 'Επτανησία Μ., Β' 7
 Εύριπίδης, Β' 163, 220, 242, 270
 Ζώρας Γ., Β' 28, 314
 'Ησιόδος, Β' 272
 Θέογνις, Β' 212, 231
 Θεόκριτος, Β' 241
 Θέρος 'Αγ., Β' 230
 Θουκυδίδης, Β' 102
 Θρῦλος "Αλ., Γ" *3
- 'Ιακωβίδη Λ., Β' 112
 "Ιβυκός, Β' 87, 203, 212
 'Ιππόναξ, Β' 166, 212
- Καβάφης Κ., Β' 3, 5, 26, 27, 28, 51, 54,
 60, 108, 147, 152, 158, 193, 214, 239,
 240, 248, 284, *311, Γ" *1, *4, *5, *6
 Καζαντζάκης Ν., Β' 292, Γ" *5
 Κάλβος 'Α., Β' 7, 13, 18, 168, 181, 185,
 194, 217, *313, 314, Γ" *1, *3, *5, *6
 Καλλίμαχος, Β' 241
 Καλλίνος, Β' 212, 231

* Μὲ τὰ κεφαλαῖα γράμματα Β' καὶ Γ', ποὺ προηγοῦνται τῶν ἀραβικῶν ἀριθμῶν, δὲ ἀναγνώστης παραπέμπεται στὶς δύο βασικὲς κατηγορίες λημμάτων τῆς 'Αναγραφῆς (Β' καὶ Γ'). Οἱ ἀραβικοὶ ἀριθμοὶ ποὺ ἀκολουθοῦν παραπέμπουν στὰ λημμάτα τῆς βιβλιογραφίας! Οἱ ἴταλικοὶ τύποι τῶν Ἑλληνικῶν ὄνομάτων μεταφέρθηκαν στὰ ἔλληνικά, ἐνῶ οἱ Ἑλληνικοὶ τύποι τῶν ξένων ὄνομάτων μεταφέρθηκαν στὰ λατινικὸ ἀλφάβητο. Π.χ. γιὰ τὸ Kavafis ὁ ἀναγνώστης παρακαλεῖται νὰ δεῖ στὸ Καβάφης, ἐνῶ γιὰ τὸ Δάντης στὸ Dante.

- Καρκαθίτσας, 'Α., Γ' *1
 Καρυωτάκης Κ., Β' 40, 108, 168, 279,
 Γ' *5
 Κατσίμπαλης Γ., Β' 75, 113
 Κονομῆς Ν. Κ., Β' 233
 Κοραῆς 'Αδ., Β' 262
 Κορνάρος Β., Γ' *1, *3, *5
 Κοσμᾶς Σ. 'Α., Β' 225
 Κρυστάλλης Κ., Γ' *1, *5
 Λασκαράτος 'Α., Γ' *1
 Λάσκαρης 'Ι., Β' 247
 Λήσταρχος 'Ερ., Β' 176
 Λυκοῦργος, Β' 233
 Μαρκορᾶς Γερ., Γ' *1
 Μαστροδημήτρης Π. Δ., Β' 314
 Μάτεσης 'Α., Β' 165, Γ' *1
 Μάτσας 'Α., Β' 169
 Μελᾶς Σ., Γ' *3
 Μελαχρινός 'Απ., Β' 70, 131
 Μελισσάνθη, Β' 112
 Μένανδρος, Β' 71
 Μίκνερμος, Β' 212, 231
 Μόσχος Δ., Β' 174, 290, 304
 Μουσαῖος, Β' 241
 Μουσοῦρος Μ., Β' 246, 277
 Μπούμη-Παπᾶ Ρ., Β' 78, 83, 112, *127
 Μυριβήλης Σ., Β' 109, Γ' *4, *5
 Μυρτιώτισσα, Β' 112
 Νιφάνας Π., Γ' *1
 Νόννος, Β' 224, 285
 Ξενόπουλος Γρ., Β' 119, 165, Γ' *3, *5
 Ξενοφάνης, Β' 212, 231
 Ξενοφῶν, Β' 232
 'Ολυμπιόδωρος, Β' 235
 'Ομηρος, Β' 53, 90, 117, 255
 Παλαμᾶς Κ., Β' 12, 16, 17, 24, 28, *44,
 123, 128, 165, 182, Γ' *1, *3, *5
 Παπαδιαμάντης 'Αλ., Γ' *1, *5
 Παπαδιαμαντόπουλος 'Ιω., Γ' *1
 Παπαρρηγόπουλος Δ., Γ' *1
 Παπατσώνης Τ., Β' 57, 79, 155, 259
 Παράσχος 'Αχ., Γ' *1
 Πίνδαρος, Β' 118, 130, 225, 263
 Πλανούδης Μάξ., Β' 224, 244
 Πλασκοβίτης Σπ., Β' 211
 Πλάτων, Β' 149, 235
 Πολίτης Α., Β' 114, 138, 195
 Πολίτης Ν., Γ' *3
 Πολύβιος, Β' 234
 Πολυδούρη Μ., Β' 112, Γ' *1
 Πορφύρας Λ., Β' 4, Γ' *1
 Προβελέγγιος 'Α., Γ' *1
 Πρόδρομος Θεοδ., Γ' *5
 Προκόπιος, Β' 237, 251, 268
 Πουρναρόπουλος Γ. Κ., Β' 314
 Ρίτσος Γ., Β' 199, 211, 216, *222, 223,
 236, 249, 256, 260, 281, 284
 Σαλβάνου Β. Γ., Β' 128
 Σαπφώ, Β' 55, 92, 118, 188, 212, 299
 Σαραντάρης Γ., Β' 161, 187
 Σαχλίκης Στ., Γ' *1
 Σεφέρης Γ., Β' 73, 76, 108, 115, 121,
 152, 162, 163, 164, 170, 171, 172, 173,
 175, 178, 180, 189, 191, 197, 201, 202,
 207, 209, 211, 213, 215, 218, 226, 227,
 228, 264, 265, 266
 Σικελιανὸς "Αγγ., Β' 108, Γ' *3, *4, *5
 Σικελιανοῦ Εύα, Β' 131
 Σιμωνίδης, Β' 212, 263
 Σκίτης Σωτ., Β' 40, 84, 131
 Σολωμὸς Δ., Β' 21, 29, 32, 46, 77, 114,
 136, 138, 273, 286, Γ' *1, *3, *5, *6
 Σόλων, Β' 212, 231
 Σοῦτσος Π., Γ' *1
 Σοφικίτου 'Αντ., Β' 157
 Σοφοκλῆς, Β' 52, 89, 103, 126, 278
 Στησίχορος, Β' 203, 212
 Τερζάκης "Αγγ., Γ' *3
 Τρικλίνιος Δ., Β' 61
 Τρώιλος 'Ιω.-'Ανδρ. Γ' *1
 Τσάτσου 'Ιω., Β' 266
 Τυπάλδος 'Ιακ., Γ' *1
 Τυρταῖος, Β' 212, 231
 Φιλαρᾶς Λ., Β' 30
 Φόρτιος 'Αλ., Β' 290
 Φωκιαλίδης, Β' 212, 231
 Χάρης Π., Β' 161
 Χορτάτσης Γ., Β' 195, Γ' *1
 Χρηστομάνος Κ., Β' 104, Γ' *3
 Ψυχάρης, Γ' *5

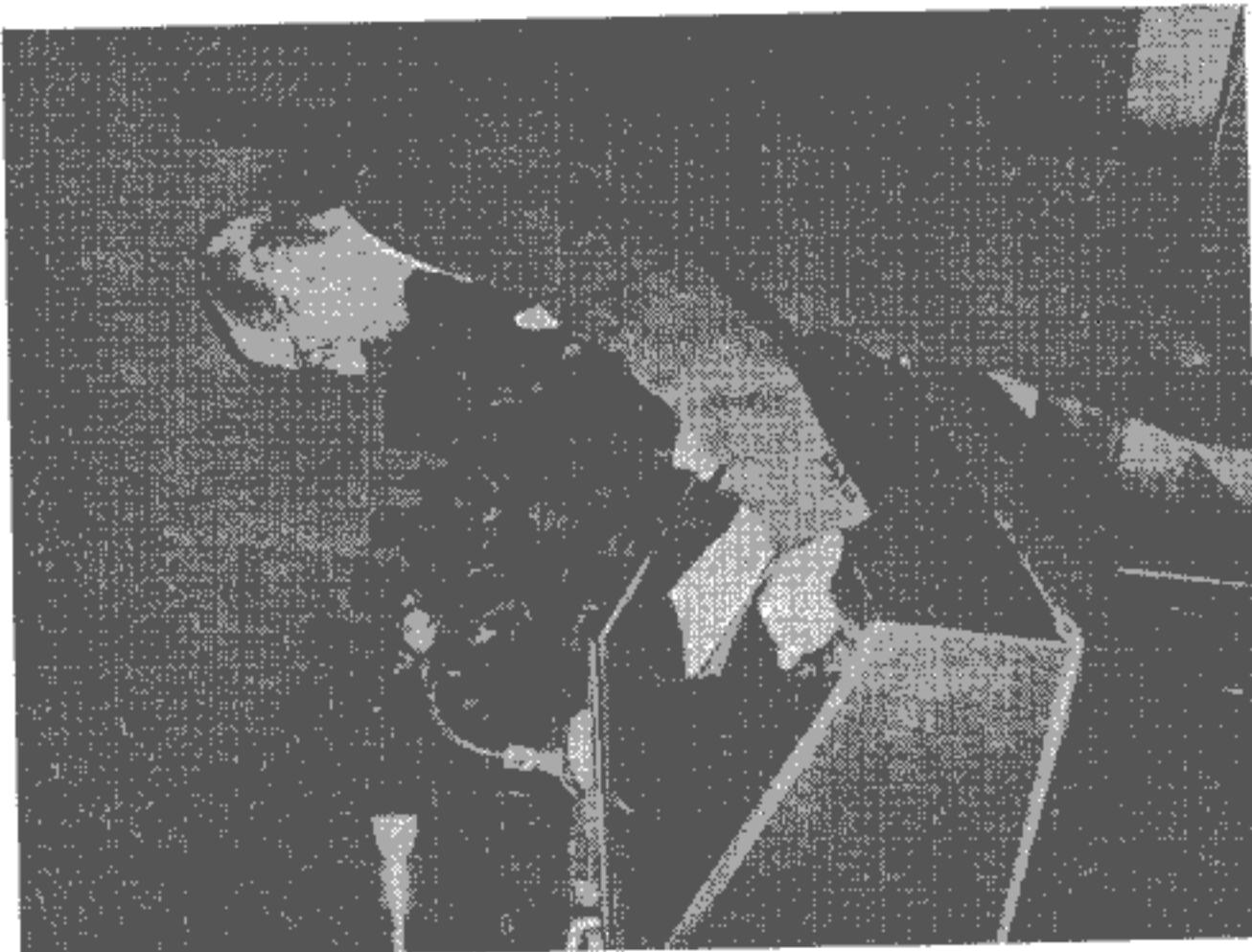
ΕΕΝΟΙ ΣΤΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

- Anastasi R., B' 229
Ancantherus C., B' *310
Andrasione A., B' 307
Arcangeli G., B' 187
Ardizzone A., B' 276
Barbesi L., B' 252
Bertolucci A., B' 152
Branca V., B' 183, 274, *310
Brescia C., B' 145
Brunetti C., B' 135
Caccia E., B' 183
Capodivacca, B' 277
Carducci G., B' *2, *14
Cataudella Q., B' 240
Catullo, B' 118, 271
Cetrangolo E., B' 122
Cicerone, B' 48, 144
Codino F., B' 272
Colonna A., B' 306
Corazzini S., B' 161
Corsaro A. M., B' 301
Corsaro F., B' 141
Costantini B., B' 151, 159
Costanza S., B' 118
Crea E., B' 199, 215
D'Agostino B., B' 228
D'Amico S., B' 138
D'Annunzio G., B' 43, 63, 74
Dante, B' 183, 184, 190, 197, 250
De Falco V., B' 71
De Filippo Ed., B' 62
Delebecque E., B' 232
Del Grande C., B' 58
Dell'Arco, B' 123
Della Valle E., B' 71
De Lorenzi A., B' 146
De Sousa Medeiros W., B' 166
Diano C., B' 219, 256
Di Giorgio F., B' 3
Eliot T. S., B' 115
Foscolo U., B' 7, 81, 167, 177
Funaioli G., B' 139
Gentili B., B' 125
Giovenale, B' 105
Keats J., B' 240
Lavagnini Br., B' 140, 176, Γ' *1
Lazzarini L., B' 290
Leopardi G., B' 82, 156
Lombardo-Radice G., B' 126
Malcovati E., B' 69
Marchesi C., B' 280
Marinone N., B' 144
Marmorale E. V., B' 105
Martinelli Sublis B., B' 258
Mascioni G., B' 299
Massa Positano L., B' 55, 61
Mastroianni F., B' 254
Mercati S. G., Γ' *3
Miller H., B' 75
Mioni E., B' 304
Momigliano A., B' 303
Moréas J., Σω. Παπαδιαμαντόπουλος 'Ιω.
Montale E., B' 267
Mussato G., B' 295, 307
Norwood G., B' 130
Orazio, B' 49, 118, 132, 134
Pascoli G., B' 6, *45, 99
Pavolini P. E., B' 41
Pédech P., B' 234
Peri M., B' 253, 284
Perrotta G., B' 36
Pertusi Ag., B' 298
Petrarca, B' 205
Petrocchi G., B' 274
Pirandello L., B' *1, *15

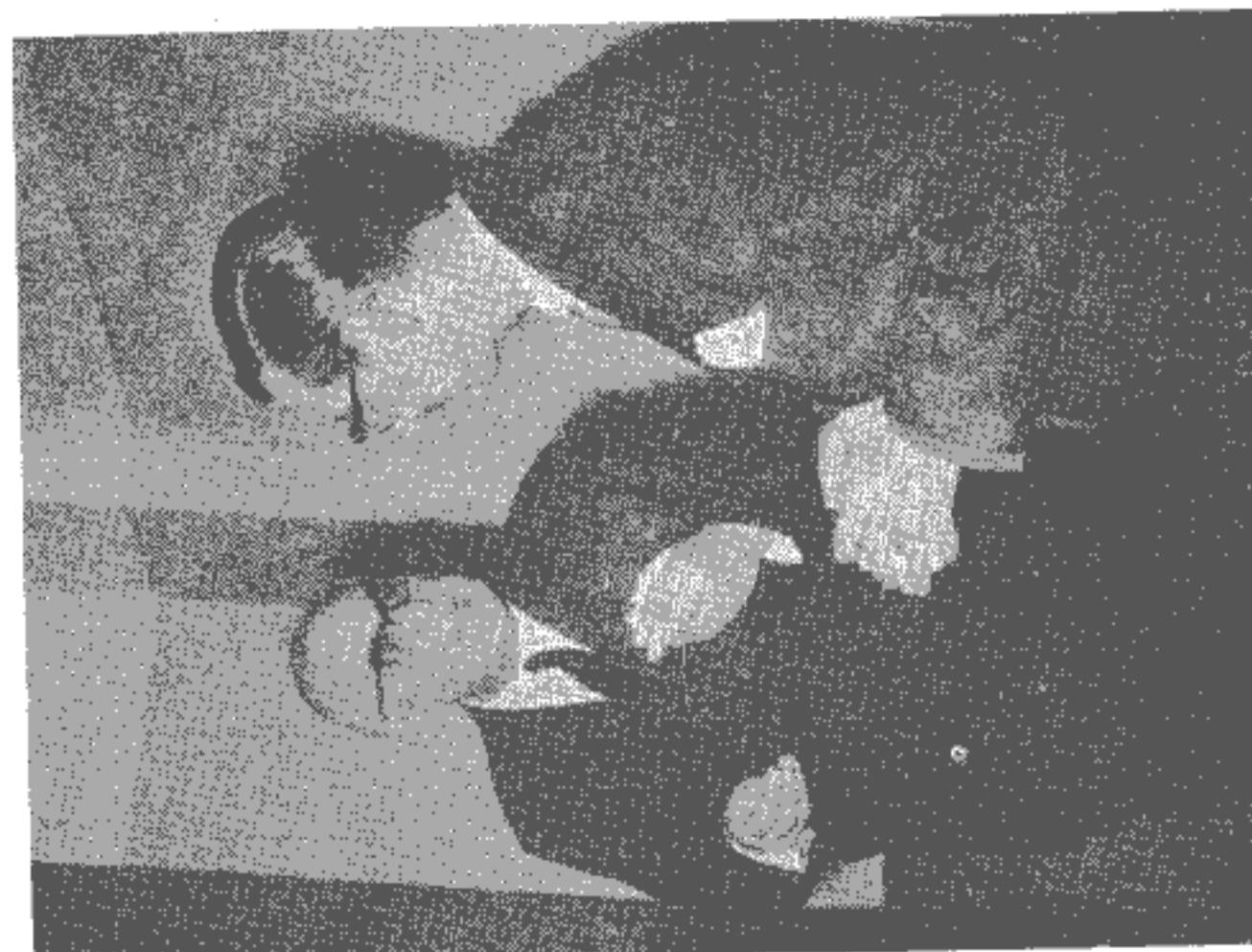
- Philippson P., B' 93
 Poliziano A., B' 252
 Quasimodo S., B' 72
 Ristori A., B' *42
 Romagnoli E., B' 261
 Rustico E., B' 141
 Scalla Al., B' 252
 Schadewaldt W., B' 89, 90
 Semi F., B' 143
 Sereni V., B' 227
 Stella L. A., B' 80
 Storoni Mazzolini L., B' 302
 Strawinsky, B' 98
 Tasso, B' 205
 Tommaseo N., B' 274
 Ungaretti G., B' 123, 238, 297
 Untersteiner M., B' 65
 Valgimigli M., B' 86, 280
 Vassalini C., B' 252
 Virgilio, B' 50, 289
 Vitti M., B' 221
 Westerink L. G., B' 235
 Yeats W. B., B' 269

*Ανέκδοτες φωτογραφίες δύο τηγ όμιλα του F. M. Pontani στήν Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου "Αθηνών στις 24 Απριλίου 1964. Στις δύο πρώτες φωτογραφίες εικονίζεται μαζί με την καθ. Γ. Θ. Ζώρα, έναν προσέρχεται στήν αίθουσα Παπαρρηγόπολου.

Στο βήμα του μεγάλου ακριβεστρού της Φιλοσοφικής
Σχολής

Συνθετικός με τόνο φωνή του Γιάννη Σφέρη.